

**LANGUAGE
TREE** DİL AĞACI

2. Uluslararası Miras Dil ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu

Özet Kitapçığı

Düzenleyenler

YADOT
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE
EĞİTİM DERNEĞİ

**İstanbul
Bilgi Üniversitesi**

UID

**SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ**

**TÜRK DİLİ ENSTİTÜSÜ
UYUM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ**

ISOHTEL 2024 is the multiplier event of the Language Tree Project supported by the European Commission within the scope of the Erasmus+ Programme.

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

**Co-funded by
the European Union**

Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Eğitsel Oyunlar

Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA

*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, fbolukbas@iuc.edu.tr*

Bu konuşmada Türkçenin yabancı dil/ikinci dil olarak öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesinde eğitsel oyunlardan nasıl yararlanılabileceği üzerinde durularak bu alanda kullanılabilecek eğitsel oyunlardan örnekler sunulacaktır. Konuşma becerisiyle ilgili öğrenciden beklenen duygularını, düşüncelerini, isteklerini ve beklentilerini düzeylerine uygun söz varlığı ve dil yapısıyla Türkçenin sesletim özelliklerine uygun olarak ifade etmeleridir. Sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma olmak üzere iki yönü olan bu beceride, hedef dildeki söz varlığını kullanmanın yanında, anlaşılabilirlik, düşünce üretme, konuşmayı sürdürme gibi unsurlar da önem taşımaktadır.

Konuşma becerisi, fiziksel, zihinsel ve psikolojik boyutları olan çok yönlü bir beceri alanı olduğu için, bu becerinin geliştirilmesinde ve konuşma kaygısının azaltılmasında, derslerin öğrencileri konuşmaya sevk edecek etkinlikler, materyaller ve eğitsel oyunlarla desteklenmesi gerekmektedir. Bu sununun konusu olan eğitsel oyunlar, “öğrenmeyi desteklemek, bilgi ve beceri kazandırmak amacıyla tasarlanmış oyunlar” biçiminde tanımlanabilir. Eğitsel oyunlar, genellikle eğlenceli ve etkileşimli bir öğrenme ortamı sağlamak için geliştirilir. Bu oyunlar, çeşitli konularda bilgi edinmeyi, beceri kazanmayı ve problem çözme yeteneğini geliştirmeyi hedefler. Eğitsel oyunlar, bir dersin veya konunun öğrenilmesini desteklemek amacıyla belirli öğrenme hedefleriyle uyumlu olarak tasarlanır.

Yabancı dil / ikinci dil öğretiminde eğitsel oyunlar, öğrenmeyi daha etkili ve keyifli hâle getiren önemli bir araçtır. Bu oyunlar, dil öğrenenlerin temel dil becerilerini geliştirmelerine, özgüven kazanmalarına ve öğrenmeye olan ilgilerini arttırmalarına yardımcı olabilir. Yabancı dil öğretim faaliyetlerinde oyun kullanılması öğrencinin güdülenmesinin yanı sıra dil öğrenirken yaşanan kaygıların ortadan kalkmasına da yardımcı olmaktadır.

Yabancı dil öğrenme sürecini oyunla birleştirmek, sadece bilgi aktarımı değil, aynı zamanda hedef dilin bağlama uygun kullanım alanlarının gösterilmesi konusunda da önemlidir. Oyunlar, öğrencilerin zihnini canlı tutar ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, grup oyunları aracılığıyla öğrencilere sosyal becerilerini geliştirme, iletişim kurma ve takım çalışmasını öğrenme fırsatı da sunar. Oyunlar dil öğrenenlerin sözcük

dağarcığını geliştirdiği gibi, anlama ve anlatma becerilerini de güçlendirir. Eğitsel oyunlar soyut kavramları somutlaştırarak öğrencilerin öğrenme hızını olumlu yönde etkilemektedir. Oyunlar öğrencinin problem çözme, karar verme, planlama, hızlı düşünme, yardımlaşma ve sosyalleşme gibi olumlu özelliklerinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır.

Yabancı dil / ikinci dil öğretiminde önemli bir yer tutan eğitsel oyunların etkililiğini, nasıl tasarlandıkları ve derslerde nasıl kullanıldıkları belirlemektedir. Eğitsel oyunların belirli öğrenme hedeflerini ve sınıf içi ders etkinliklerini destekler nitelikte olmasına özen gösterilmelidir. Bir eğitsel oyunun süresinin tüm dersi kapsayacak şekilde olmaması, 5-10 dakika kadar olması ve mümkün olduğunca dersin sonunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca eğitsel oyunlar öğrencilerin rekabet duygularını harekete geçirmeli, heyecan verici özellikler taşımaları ve tüm öğrencilerin katılımını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Öğretimi Yaklaşımı

Cihad Demirli

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

Geçmişten günümüze Türkçe Dersi Öğretim Programları öğrencilerin hayat boyu kullanacakları dört temel beceri alanı üzerine yapılandırılmıştır. Çocuklar önce dinleme-izleme yoluyla konuşmayı, ardından okul yaşantıları süreciyle birlikte okuma yazmayı öğrenirler. Okul hayatı boyunca da dil gelişimi aynı sırayla devam eder. Türkçe öğretimi bu alan becerileri yoluyla anlama ve anlatım becerilerini geliştirmeyi hedefler.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Öğretim Programları bütüncül bir eğitim yaklaşımıyla alan becerilerinin yanı sıra çeşitli kavramsal, sosyal-duygusal ve okuryazarlık becerilerini temel alarak yapılandırılmıştır. Bunlarla birlikte öğrencilerin merak, empati, sorumluluk, eleştirel bakma, kendine inanma gibi eğilimleri dikkate alınarak programa yerleştirilmiş; adalet, dürüstlük, merhamet, saygı, sorumluluk, bağımsızlık, estetik, duyarlılık gibi değerler ele alınmış, sınıf düzeylerine uygun biçimde öğretim programlarında yerini alarak öğrencilerin çok yönlü gelişimini etkili biçimde desteklemek amaçlanmıştır. Bu eğitim yaklaşımı doğrultusunda ahlaklı, erdemli, milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş şahsiyet inşasına destek sağlamak hedeflenmiştir.

İlkokul Türkçe Öğretim Programı, tematik olarak hazırlanmış, her bir tema içeriğinde bahsi geçen tüm becerilere, eğilimlere, değerlere ve disiplinler arası ilişkilere ayrı başlıklar hâlinde yer verilmiştir. Bunun yanı sıra “öğrenme-öğretme yaşantıları” başlığı altında tüm bu başlıkların nasıl işletilmesi gerektiği detaylandırılarak öğretmenlere öneriler sunulmuştur. Temaların içeriğinde yeni bir bölüm olarak “farklılaştırma” alanı, “zenginleştirme-destekleme” alt başlıklarıyla programda yerini almıştır. Programda “İlk Okuma Yazma” ayrı bir bölüm olarak ele alınmış, ilk okuma yazmaya hazırlık süreci planlı biçimde yapılandırılarak sunulmuştur. Okuma yazma öğretiminde “Ses Esaslı İlk Okuma

Yazma Öğretimi” benimsenmiş, dil ve beyin araştırmalarından yola çıkılarak oluşturulan “İlk Okuma Yazma Öğretim İlkeleri” dikkate alınmıştır. Okuma yazmanın hızlı bir şekilde öğretilmesi değil anlamlı öğrenmeyi sağlayacak biçimde öğretilmesinin dikkate alınması gerektiği program içeriğinde ifade edilmiştir.

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar hem anlama hem de anlatmada ihtiyaç duyulan kavramsal becerileri ve alan becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır. Bu doğrultuda bütün dil becerilerine eşit önem verilmiş, her bir beceri için atölye faaliyetleri tasarlanmıştır. Yetişmekte olan nesillerin karakter ve kimlik kazanmalarının yanı sıra değişen dünya koşullarına ayak uydurup söz sahibi olabilmelerini sağlayabilmek için değerlendirme, sorgulama, yorumlama, eleştirel düşünme ve araştırma becerilerini geliştirmek üzere gereken adımlar atılmıştır.

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı, tür ve dönem odaklı bir yaklaşım anlayışından sıyrılarak sanat odaklı bir yaklaşımı esas alan bir program olmuştur. Programda Türk dili ve edebiyatının farklı dönemleri arasında bağlantı kurularak öğrencilerin geçmiş ile günümüz, edebiyat ile gerçek yaşam arasında köprüler kurmasını sağlamak; bu bağlamda Türk kültürüne ait unsurlara yönelik farkındalık oluşturmak amacı taşıyan bir içerik inşa edilmiştir. Dersin içeriğinde son dönemdeki yenilikler takip edilerek öğrencilerin çağdaş edebî eserlerle etkileşime girmeleri, çağın dil ve edebiyat anlayışını fark etmeleri amaçlanmıştır. Edebî eserler yoluyla öğrencilerin programın içeriğinde belirtilen sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinden elde ettikleri kazanımları günlük hayata aktarmaları hedeflenmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Öğretim Programları’nda ölçme ve değerlendirme alanı “öğrenme kanıtları” başlığıyla ayrı bir bölüm olarak öğrenme yaşantılarından hemen önce yer almıştır. Bunda amaç sonuç odaklı ölçme ve değerlendirmeden ziyade süreç ve gelişim temelli bir ölçme değerlendirme sağlamaktır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Türkçenin bütün zenginliğiyle toplumun birbiriyle iletişimine, bu iletişimi anlamlandırma çabalarına ve kültür unsurlarının nesilden nesile aktarılmasına öncelik verilmiş, eğitimin her aşamasında Türkçenin öğretilmesine, doğru kullanımına titizlikle dikkat edilmiştir. Türkçenin etkili kullanılmasına yönelik becerilerin kazandırılması da tüm derslerin ortak hedefi olarak belirlenmiştir.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Turkish heritage language teaching is native language teaching: Implications from recent empirical studies

Christoph Schroeder

University of Potsdam, Department of German Studies, christoph.schroeder.iii@uni-potsdam.de

A heritage language (HL) is a language acquired at home in a society where it is not the majority language (Lohndal et al. 2019). Heritage language speakers acquire their HL at home from birth and the majority language of the society usually upon starting school or kindergarten, although they are exposed to the majority language of the society already to a certain extent from birth. Generally, they tend to have higher proficiency in the majority language, which is usually the language in which they receive formal education and later use for work. In contrast, the heritage language is often reserved for informal, familial, or community interactions.

Based on the above, generally accepted definition of HL, it can be clearly stated that heritage language acquisition is a sociolinguistically specific type of native language acquisition. In my presentation, I argue that differences between heritage Turkish(es) and monolingual Turkish must be explained first and foremost on this basis. The differences are not (so much) due to language contact, but to internal dynamics of Turkish: Turkish as a HL builds on the structures of informal Turkish register(s) and develops them further.

I will show this with a focus on three linguistic domains of Turkish, namely (i) the postverbal position, (ii) clause combining and (iii) orthography, and present related results from a series of empirical studies (LAS, MULTILIT, RUEG) which investigate the development of Turkish as a heritage language in Germany, partially comparing it with Turkish as a HL in the US and with Turkish as a native majority language in Türkiye.

Concludingly, I will discuss the consequences of my argument for the curricular development of Turkish heritage language teaching.

Reference

Lohndal, Terje; Rothman, Jason; Kupisch, Tanja; Westergaard, Marit (2019): Heritage language acquisition: What it reveals and why it is important for formal linguistic theories. In: *Language and Linguistics Compass* 36 (3), S. 165. DOI: 10.1111/lnc3.12357.

Metalinguistic awareness and Turkish as an additional language

F. Nihan Ketrez

İstanbul Bilgi University, Department of English Language and Literature, nihan.ketrez@bilgi.edu.tr

Derivational morphology is among the topics that are generally neglected in practical language teaching and language acquisition research. In this presentation, I discuss topics related to derivational versus inflectional morphology in Turkish within the context of metalinguistic awareness and then I present language production data from a pool of adult language learners who study Turkish as an additional language. I compare them with a group of native/fluent speakers of Turkish with a similar profile who study English as a second language. I focus on learners' awareness of word formation strategies in their languages, in particular compounding versus derivation.

Compounding (e.g. snowman) and derivation through affixation (e.g. writer) are the most common word formation strategies across world languages. Languages vary, however, in terms of the preferred word formation tendencies. Germanic languages, including English, are generally observed to be compounding, while in Romance languages derivations are preferred. After showing that Turkish is closer to the derivational languages, although compounding is a possible word formation option in the language, I present data from learners of Turkish, and discuss possible reasons underlying their performance patterns in relation to their metalinguistic awareness of word formation tendencies in their languages.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Eleştirel Düşünmeyi Geliştirmek Üzere Ters Yüz Sınıf Modelini Kullanmak: Okuma – Dinleme Etkinlik Önerileri

Rümeysa Şişman

İbn Haldun Üniversitesi, Diller Okulu – TÖMER, rumeysa.sisman@ihu.edu.tr

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde 21. yüzyıl becerileri arasında gösterilen eleştirel düşünme, yabancı dil öğreniminde akademik başarı için elzem bir kazanım olarak görülmekte ve yükseköğretim kurumlarının temel hedeflerinden biri olarak kabul edilmektedir. Özellikle akademik eğitime devam eden uluslararası öğrencilerin sadece Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmeleri yeterli olmamakta, akademik düzeyde de becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Analiz etme, bir meseleyi değerlendirme, bir duruma farklı bakış açıları geliştirme, problem çözme gibi eleştirel düşünme becerilerini kazanmaları öğrencilerin hem Türkçe dil becerileri hem de akademik başarıları için büyük önem taşımaktadır.

Ters yüz sınıf modelinin yabancı dil öğretiminde eleştirel düşünme ve yazma becerilerini geliştirmede etkin bir rol oynadığı yapılan araştırmalar ile ortaya konmuştur. Dersin hedefi olan teorik bilginin ders öncesinde öğrenciye aktarıldığı, öğrencinin kuramsal kısım ile ders öncesinde uğraşarak ders sırasında uygulamaya odaklandığı ters yüz sınıf modelleri son yıllarda farklı eğitim kademelerinde kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Ters yüz sınıf modelleri, geleneksel modellerin aksine, öğrenci özerkliğini teşvik eden bir niteliğe sahiptir. Ders ve ödev gibi uygulamaların sırasını tersine çevirir. Öğrenciler dersten önce gerekli bilgileri kazanırlar ve öğretmenler öğrencilere bu bilgiyi ders sırasında aktif ve etkileşimli olarak algılayıp uygulamaları için rehberlik eder. Sınıfta etkileşim artar ve öğrenciler birbirlerinden öğrenirler. Hem öğrenci hem de öğretmenler için daha çok geri bildirim fırsatı doğar. Ters yüz edilmiş bir sınıfta aktif öğrenme, anında geri bildirim ve yüksek öğrenci katılımı sağlanırken bilgilerin daha kapsamlı sentezlenmesinin de yolu açılmış olur. Ters yüz sınıf modellerinin bir diğer avantajı ise kısıtlı olan ders zamanını daha verimli

geçirmeyi sağlamasıdır. Bu modelde öğrencinin dersten önce verilen görevi yaparak, öğrenerek gelmesi, öğrencinin sınıfta bu öğrenmeyi kalıcılaştırıp derinleştirmesi için gereken zamanı sunmakta; öğretmenin de daha verimli olabilmesine, öğrenci ile bireysel olarak ve daha yakından ilgilenmesine olanak sağlamaktadır. Ders öncesinde tanınan bağımsız çalışma fırsatı, öğrencilerin materyalle kendi hızlarında etkileşime girmelerine imkan tanır ve içeriğin daha derin bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırır. Bu şekilde belirlenen görevi tamamlayarak gelen öğrenci, derste daha aktif bir şekilde rol almakta, böylece dinamik ve enerjik bir ders ortamı sağlanmaktadır. Sonuç olarak, öğrencilerin yaparak öğrenmelerini destekleyen bu yöntem sayesinde eleştirel düşünme becerilerinin gelişimi açısından önemli kazanımlar elde edilebilir.

Bu çalışmanın temel hedefi ileri düzey Türkçe derslerinde ters çevrilmiş sınıf modeli uygulamalarının okuma etkinlikleri ve görsel-işitsel materyaller ile hazırlanmış dinleme etkinlikleri aracılığıyla eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek üzere nasıl kullanılabileceğine dair bir örnek materyal sunumu yapılmasıdır. Bu amaçla bildiride, görsel-işitsel malzeme ile etkinlik hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususlara da değinilecektir. İleri düzeyde (C1) yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla 7 hafta süren kur boyunca uygulanmak üzere 3 video ve 3 okuma metni belirlenmiştir. Seçilen söz konusu metin ve videolar, öğrencinin metni okurken odaklanmasını sağlayan belirli ders öncesi görevleri ile dersten bir hafta öncesinde Google Classroom uygulaması üzerinden ilgili sınıftaki öğrenciler ile paylaşılmış, ardından sınıfta metin temelli tartışma soruları eşliğinde grup ve bireysel çalışmalar şeklinde uygulanan etkinlikler ile ders tamamlanmıştır.

Bu tebliğde, İbn Haldun Üniversitesi TÖMER’de 2023-2024 eğitim yılında C1 seviyesindeki beş farklı sınıfta uygulanarak son şeklini alan dinleme ve okuma etkinlikleri, ters yüz sınıf modelinin akademik amaçlı yabancı dil öğretiminde kullanımının bir örneği olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler/ Keywords: Eleştirel düşünme, Ters yüz sınıf modeli, akademik Türkçe

Kaynaklar:

Alpat, M. F., & Görgülü, E. (2024). Transformative Learning: Flipped Classroom and Its Impact on Writing Skill and Critical Thinking Level. *Open Praxis*, 16(3), ss. 396– 409. <https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.3.704>

Baz Bolluk, D. ve Batur, Z. (2023). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisi Gelişimine ve Değer Eğitimine Yönelik Görsel Okuma Etkinlik Önerisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 6(1), 145-169.

Çalıcı, M. A. & Aytan, T. (2022). Effect of flipped classroom methodology on listening comprehension skills of 6th grade students. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(36), 1232-1262.

Kurnianto, B., Wiyanto, W., & Haryani, S. (2019). Critical Thinking Skills and Learning Outcomes by Improving Motivation in the Model of Flipped Classroom. *Journal of Primary Education*, 8(6), 282-291. Retrieved from <https://journal.unnes.ac.id/sju/jpe/article/view/27783>

Nugraheni, B. I., Surjono, H. D., & Aji, G. P. (2022). How can flipped classroom develop critical thinking skills? A literature review. *International Journal of Information and Education Technology*, 12(1), 82-90.

Özdemir, O., & Açık, F. (2019). Ters-yüz edilmiş öğrenme yöntemiyle yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi: Bir gömülü karma yöntem çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 1075-1091. doi: 10.16986/HUJE.2019048710

Türkben, T., & Yiğit, K. Ö. (2023). Ters-yüz sınıf modeli ile desteklenmiş iletişimsel yaklaşımın Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin konuşma becerilerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 28-50.

Yıldırım, G., (2020). Ters-yüz edilmiş sınıf uygulamalarında eğitsel videoların kullanımı. *E-Öğrenmede Videolar: Uygulamalar ve Güncel Eğilimler* (ss.213-231), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İşitme Engelli Öğrencilere Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Mevcut Durum ve Öneriler

Zehra Kum¹ Damla Okyay Enser² Burçak Kübra Erdem³

¹Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Doktora Öğrencisi, z.kum@aybu.edu.tr

²Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Doktora Öğrencisi,

damlaokyaysau@gmail.com

³Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Yüksek Lisans Öğrencisi, burcakkubrae@gmail.com

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, son yıllarda çeşitli alanlarda ilerlemeler kaydetmiş olsa da özellikle özel gereksinimli bireylerin dil edinimi konusunda araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. D-AOBM'de işaret dili tanımlayıcıları, işaret dilinin dilsel ve şematik yetkinliklerinin vurgulanması gibi referanslar yer almaktadır (CEFR, 2020). Buna rağmen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında işitme engelli öğrencileri desteklemeye yönelik akademik çalışmalarda önemli bir boşluk bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitimde kapsayıcılık, işitme engelli bireylerin dil öğrenim sürecine tam katılımını sağlamak ve öğrenme deneyimlerini iyileştirmek için uygun pedagojik yaklaşımlar ve destekleyici ortamlar yaratmayı içermektedir. Bu çalışma, eğitimde kapsayıcılığı desteklemeyi, işitme engelli bireylere yönelik yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin mevcut durumunu tespit etmeyi, değerlendirmeyi ve konu hakkında öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, işitme engellilerin yabancı dil öğrenme sürecine yönelik farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir. Türkiye'de, işitme engelli bireyler için yabancı dil olarak Türkçe öğretim programının olmaması konu ile ilgili çalışmalar yapılmasını gerekli kılmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden anlatı analizi deseni kullanılmıştır. Yabancı dil olarak işitme engelli bireylere Türkçe öğreten bir öğretici amaçlı örnekleme göre seçilmiş ve katılımcı ile yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın kapsamı belirlenirken dil öncesi (doğuştan işitme engelli olan) ve dil sonrası (sonradan işitme engelli olan) işitme engeli yaşayan bireyler referans alınmıştır. Görüşmelerde toplanan veriler tematik anlatı analiziyle incelenmiştir. Bu analiz, öğreticinin deneyimlerinden yola çıkarak işitme engelli uluslararası bireylere Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar, stratejiler ve ihtiyaçlar üzerinde yeni çalışma alanlarına olanak sağlayacaktır. Katılımcının deneyimleri, işitme engelli bireyler için daha erişilebilir ve etkili öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi açısından kritik bir

öneme sahiptir. Ayrıca söz konusu deneyimler konu hakkında çıkarımlar yapılabilmesi için veriler sunmaktadır. Bu görüşmede öğreticinin deneyimleri, karşılaştığı zorluklar ve dil öğretimini geliştirmeye yönelik önerilerine yer verilmiştir. Öğreticinin gözlemlerine ve deneyimlerine dayalı olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde işitme engellilere yönelik mevcut eğitim materyalleri ve yöntemlerinin neler olabileceği değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen araştırma bulguları; işitme engelli bireylerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine özgü bir programın olmadığını, işaret dili bilen uzman öğretmenlerin ve uygun materyallerin eksikliğini göstermektedir. Ayrıca, işitme engelli bireylerin dil öğrenme sürecine yönelik farkındalık artırıcı çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmektedir. Çalışmanın işitme engelli bireylere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde mevcut durumun değerlendirilmesine, önerilerden hareketle alandaki eksikliklerin giderilmesine ve işitme engelli bireylerin dil öğrenme süreçlerinin iyileştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşitme Engelliler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Eğitim Materyalleri, Öğretim Yöntemleri, Farkındalık.

Kaynaklar:

- Arık, E. (2019). Ellerle konuşmak Türk İşaret Dili Araştırmaları. Koç Üniversitesi Yayınları.
- Avrupa Konseyi (Council of Europe). (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Erişim adresi: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
- British Council. (2012). Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs. London: British Council.
- Bulut, S. (2018), İşitme engellilere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde üç boyutlu teknolojilerin yeri, Milli Eğitim, S:218 Bahar.
- Gürgür, H., & Şafak, P. (2021). İşitme ve Görme Yetersizliği. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kurt, B. (2017). İşitme Engelliler Okullarında Çalışan Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Eğitime İlişkin Görüşleri. Akademik Sosyal Bilimler Dergisi 43(43):381-392
- Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2005). Otistik bir çocuğun yabancı dil öğrenimine ilişkin örnek olay incelemesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 401-427.
- Yurttabir, H. (2019). Evrensel tasarımla engelsiz yabancı dil öğretimi. Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(2), 97-108.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alternatif Bir Değerlendirme Yöntemi : C1 Düzeyinde Yazma Becerisinin Portfolyo İle Geliştirilmesi

Cansu Sener

Sakarya Üniversitesi TÖMER, cansusenr@gmail.com

Özet

Ölçme değerlendirme, eğitim sürecinde öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını belirleme, ölçme ve yorumlama sürecidir. Bu süreç, öğrenme hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığını tespit etmeyi amaçlar. Öğrencilerin performansını izlemek, öğretim etkinliğini değerlendirmek, öğrencilere geri bildirimde bulunmak ve eğitim programları geliştirmek açısından önemlidir.

Buna karşın yabancı dil öğretiminde ölçme değerlendirmelerin önemli bir kısmı geleneksel yöntemlerle yani standart testlerle yapılmaktadır. Bu da sonuca odaklanılmasına sebep olmakta sürecin değerlendirilmesini engellemektedir. Bu durum proje tabanlı değerlendirme, akran değerlendirmesi, öz değerlendirme gibi süreç odaklı değerlendirme yöntemlerini gerekli kılmaktadır. Süreç odaklı değerlendirme yöntemlerinden biri de portfolyo değerlendirmesidir. Portfolyo değerlendirmesi, öğrencilerin gelişimini sürekli izlemeye olanak tanır. Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeye yardımcı olurken bireysel farklılıkları dikkate alır. Bunun yanında öğrencilerin öz değerlendirme becerilerini geliştirmelerini sağlar, motivasyonlarını artırır onları yaratıcılığa teşvik eder. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında da süreç odaklı ölçme değerlendirme yöntemlerine ihtiyaç vardır. Özellikle yazma becerisi düzeltme gerektiren karmaşık bir süreçtir. Yazma becerisinde geleneksel yöntemlerle bir ölçme değerlendirme yapıldığında öğrenciler sadece sınavı geçmeye odaklanabilir, sadece sonuca odaklanmak öğrenciler üzerinde aşırı baskı oluşturabilir, süreç odaklı olmak öğrenme sürecinden keyif almayı engelleyebilir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesinde süreç odaklı ölçme değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmada öğrencilerin portfolyo ile yazma becerilerini geliştirmek ve bu bağlamdaki görüşlerini almak amaçlanmıştır. Çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi TÖMER’de C1 seviyesinde öğrenim gören 20 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, öğrencilerin 6 hafta boyunca sınıf ortamında belirli bir süre içinde yazdıkları farklı metin türlerinden oluşan portfolyolar, öz değerlendirme yazıları ve öğrenci

görüşlerinden elde edilmiştir. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın öğrencilerin yazma becerilerine ve öz değerlendirme becerilerine katkı sağlayacağı beklenmektedir. Aynı zamanda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alternatif değerlendirme yöntemlerinin önemini vurgulaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ölçme ve değerlendirme, portfolyo

Kaynaklar:

- Dincel, Ö. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ölçme Değerlendirme Temalı Bilimsel Araştırmalar: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Journal of Academic Social Science Studies*, 15(92).
- Özdemir, S. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirmeye yönelik araştırmaların eğilimleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 537-559.
- Şengül, K., & Öz, B. D. (2023). Yabancılara Türkçe Öğreten Öğretim Elemanlarının Ölçme ve Değerlendirme Araçlarını Kullanma Tercihleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 754-780.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Görme Engelli Bireylerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi: Deneyimlere Dayalı Bir Anlatı Araştırması

Ahmet Resul Karayaka¹, Sabriye Şeyda Arslan², Zehra Kum³

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancılar Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi, ahmetr.karayaka@gmail.com

²Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi, sseydarslan@gmail.com

³Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Doktora Öğrencisi, z.kum@aybu.edu.tr

Özet

Küreselleşen dünyamızda yabancı dil öğrenimi gittikçe yaygınlaşmaktadır. Gelişen teknoloji ve uygulamalar, tasarlanan dil öğretim yöntem ve teknikleri de yabancı dil öğrenimini teşvik etmektedir. Yabancı dil olarak talep gören dillerden biri de Türkçedir. Türkçe öğrenenlerin sayısı her geçen yıl artmaktadır. Bu durum, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine dair araştırmaların artışı ve bu alandaki çeşitli gelişmeleri de beraberinde getirmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi talep eden öğrencilerin bir kısmını engelli bireyler oluşturmaktadır. Yabancı bir dil öğrenme, doğası gereği zorlu bir süreçtir ancak görme engelli öğrenciler için bu zorluklar; akademik, sosyal ve teknolojik yetersizlikler nedeniyle daha da artmaktadır. Geleneksel yabancı dil öğretimi genellikle yazılı metin, beden dili ve videolar gibi görme engelli öğrencilerin yararlanamayacağı görsel ipuçlarına dayanır. Uygun ortam ve koşullar sağlandığında, teknoloji destekli yenilikçi yaklaşımlar (Orsini-Jones, 2009) ve farklı duylara hitap eden özel materyaller (Araluce, 2005; Bulut & Bulut, 2016; Yiğit & Gökdoğan, 2014) kullanıldığında görme engelli öğrencilerin, hedeflenen yabancı dil yeterliğine sahip olabildikleri görülmüştür. Bu çalışma, görme engelli bireylerin ve öğretmenlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenim ve öğretim süreçlerindeki deneyimlerini, karşılaştıkları zorlukları ve başarı stratejilerini ayrıntılı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, görme engelli bireylerin yabancı dil öğrenimindeki özgün ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların karşılanmasında kullanılan öğretim yöntemlerinin etkinliğini değerlendirerek, alana özgü kapsayıcı yaklaşımlara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Görme engelli bireylerin yabancı dil öğreniminde yaşadıkları tecrübeler, eğitimde kapsayıcılığın artırılması ve görme engelli bireylere yönelik uygun öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinin anlatı araştırması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma örneklemini Ankara'da bir devlet üniversitesi bünyesinde yer alan dil eğitim merkezinde eğitim almış, C1 dil seviyesinde sertifikalandırılmış, görme engeli bulunan Suriyeli bir öğrenci ve bu öğrenciye Türkçe öğreten öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcılarla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma sonucunda verilerin analiz edilmesiyle görme engelli bireylerin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde çeşitli zorluklarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bu zorluklar arasında uygun öğretim ortamlarının bulunmaması, materyal eksikliği, uygun öğretim yöntemlerinin yetersizliği, öğretmenlerin görme engelli bireylere Türkçe öğretimi konusundaki deneyim eksiklikleri, teknolojik desteklerin sınırlılıkları ve öğretim programlarının kapsayıcılık açısından yetersizliği yer almaktadır. Görme engelli bireylere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu zorlukların aşılmasında; uyarlanmış öğretim yöntemlerinin, uyarlanmış öğretim materyallerinin, teknolojik araç kullanımının, öğretmenlerin olumlu tutumlarının ve öğretmenlerin bu alandaki yeterliliklerinin artırılmasının etkili faktörler olduğu görülmüştür. Bu çalışma, görme engelli bireylerin yabancı dil olarak Türkçe öğretim ve öğrenim süreçlerinin verimliliğini artırarak dilsel, kültürel çeşitliliğin sürdürülmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Görme Engelli Bireyler, Kapsayıcı Eğitim

Kaynaklar

- Açıkgöz, F. (2006). *Teaching English as a foreign language to the visually impaired young learners in Turkey* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Araluce, H. A. (2005). *Teaching English as a foreign language to blind and visually impaired young learners: The affective factor* (Doktora tezi). Universidad de Castilla La Mancha, Ciudad Real.
- Arslan, A. (2017). Evrensel tasarıma dayalı ve evrensel olarak tasarlanmış eğitim programları. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 328-334.
- Arslan, A. (2019). Evrensel tasarıma dayalı öğrenmenin ilkeleri ve öğrenme rehberi. A. Arslan içinde, *Eğitimde güncel konular ve yeni yaklaşımlar* (s. 25). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ataman, A. (1997). Türkiye'de özel eğitime yeni yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 22-23.
- Başaran, S. D. (2021). Öğrenmede evrensel tasarıma giriş. S. D. Başaran içinde, *Öğrenmede evrensel tasarım: Kapsayıcı eğitimi sağlamada kuramsal ve uygulamalı bir çerçeve* (s. 43-69). Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Belova, T. (2017). Accessible language: Foreign language teaching strategies for blind and visually impaired students. *3rd International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2017)* (s. 592-596). Moscow: Atlantis Press.

- Bıçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 107-133.
- Birleşmiş Milletler (BM). (2006). *Engelli haklarına ilişkin sözleşme*.
- Bulut, S. (2015). Görme engellilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Kesit Akademi Dergisi*, 138-173.
- Bulut, S. (2018). İşitme engellilere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde üç boyutlu teknolojilerin yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, 21-54.
- Bulut, S., & Bulut, G. (2016). Görme engellilere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde üç boyutlu teknolojilerden faydalanılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 319-330.
- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (S. B. Demir, çev.). İstanbul: Edam Yayınları.
- Çakıroğlu, O. (2019). Özel eğitimde temel kavramlar. V. Akyol içinde, *Özel eğitim* (s. 2). Ankara: Pegem.
- Çelik, R. (2017). Adalet, kapsayıcılık ve eğitimde hakkaniyetli fırsat eşitliği. *Fe Dergi*, 17-29.
- Degener, T. (2014). A human rights model of disability. *Routledge Handbook of Disability Law*, 1-31.
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (2011). *Dünya engellilik raporu*.
- Engelliler Hakkında Kanun. (2005, 7 Temmuz). *Resmî Gazete* (Sayı: 25868). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050707-2.htm>
- Goodley, D. (2001). Learning difficulties, the social model of disability, and impairment: Challenging. *Disability & Society*, 207-231.
- Haegle, J. A., & Hodge, S. (2016). Disability discourse: Overview and critiques of the medical and social models. *Quest*, 193-206.
- İbrahimoglu, F. (2024). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen görme engelliler için bir materyal çalışması: Memduh Şevket Esendal'ın Otlakçı hikayesinin B1 seviyesine uyarlanması ve Braille alfabesi ile yazılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, M., & Işır, E. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminin temel sorunları ve bunlara çözüm önerileri. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 1-17.
- Kara, Ö., & Taş, Y. T. (2024). Görme engelli öğrencilerin yabancı dil öğreniminde karşılaştıkları zorluklar. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 240-253.
- Koçbeker, B. N. (2003). *Otistik bir çocuğun yabancı dil öğrenimine ilişkin örnek olay incelemesi* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2005). Otistik bir çocuğun yabancı dil öğrenimine ilişkin örnek olay incelemesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 401-427.
- Kösel, H. (2023). Görme engelliler için yabancı dil eğitimi ve önemi. Altınokta Körler Derneği. <http://www.altinokta.org.tr/yazardetay.asp?idnourun=34>
- Maden, S., & Dinçel, Ö. (2015). İnfomal öğrenme yaklaşımının yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretimine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 30-53.
- Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973, 24 Haziran). *Resmî Gazete* (Sayı: 14574). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Okur, N., & Erdugan, F. E. (2010). Sosyal haklar ve engelliler: Engellilik modelleri. 2. *Sosyal Haklar Sempozyumu* (s. 245-263). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Orsini-Jones, M. (2009). Measures for inclusion: Coping with the challenge of visual impairment and blindness in university undergraduate level language learning. *Support for Learning*, 27-34.
- Orsini-Jones, M., Courtney, K., & Dickinson, A. (2005). Supporting foreign language learning for a blind student: A case study from Coventry University. *Support for Learning*, 146-152.
- Öztürk, M., & Derin, S. (2021). Kapsayıcı eğitim. S. D. Başaran içinde, *Öğrenmede evrensel tasarım: Kapsayıcı eğitimi sağlamada kuramsal ve uygulamalı bir çerçeve*. Ankara: Pegem.
- Öztürk, S., Aytan, T., & Öztürk, H. M. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen zihin engeli ve otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan öğrenciler üzerine bir alan yazın taraması. *International Journal of Field Education*, 40-50.
- Şimşek, İ. D. (2021). *Görme engelli üniversite öğrencilerinin İngilizce materyalleri kullanırken karşılaştıkları sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). *Engelli hakları ulusal eylem planı*. Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ankara.
- Taşçı, A. N. (2022). *Learning English as a foreign language: Stories of the visually impaired EFL learners in Turkey: A narrative inquiry* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, A. Ç., Özel, C., & Dayı, S. A. (2016). Engelli üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde karşılaştığı güçlükler hakkında rapor. *Eğitimde Görme Engelliler Derneği (EGED)*.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). *Engelli bireylerin eğitim durumu, okuryazarlık durumu ve cinsiyete göre dağılımı*. Türkiye İstatistik Kurumu.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı*. İstanbul: Matsis Matbaa Hizmetleri.

Yiğit, S., & Gökdoğan, E. (2014). Görme engelli yabancılara Türkçe öğretiminde ses kayıtlarıyla kelime öğretiminin ve kitap seslendirmelerinin öğrenime katkısı: Bir nitel araştırma. *Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu: "Teknoloji Tabanlı Öğretim"*, 415-423. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü & Türk Dil Kurumu.

Yurttabir, H. H. (2019). Evrensel tasarımla engelsiz yabancı dil öğretimi. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Derneği*, 97-108.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Dil ve Kimlik: Yabancıların Türkçeyi Öğrenme Sürecinde Kimlik İnşası

Tuğba Kara

İstinye Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Bilimleri, tugba.kara@stu.istinye.edu.tr

Özet

Bu çalışma, yabancıların Türkçe öğrenme süreçlerinde nasıl bir kimlik inşa ettiklerini ve bu sürecin sosyo-kültürel etkilerini analiz etmektedir. Dil, sadece bir iletişim aracı olmanın ötesinde, bireyin kimliğinin biçimlenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Özellikle yabancı dil edinimi, bireylerin kimliklerini yeniden yapılandırmalarına ve inşa etmelerine imkân tanır. Türkçe öğrenen yabancılar, bu süreçte Türk kültürünü ve toplumsal dinamiklerini daha derinlemesine kavradıkça, kimliklerinde belirli dönüşümler yaşayabilirler. Bu çalışmanın temel amacı, Türkçeyi öğrenen bireylerin bu süreçte deneyimledikleri kimlik dönüşümlerini anlamaktır. Araştırma, dil öğrenimi ile kimlik inşası arasındaki ilişkiyi üç ana başlık altında irdelemeyi hedeflemektedir:

1. Bölüm:

Dil ve Kimlik İlişkisi: Bu bölümde, dilin bireyin kimliğini nasıl etkilediği teorik bir çerçevede tartışılacaktır. Dil edinimi süreci, bireylerin sosyal kimliklerini nasıl şekillendirdiği ve bir topluluğa aidiyet hissini nasıl kazandıkları üzerine yoğunlaşacaktır.

2. Bölüm:

Türkçeyi Öğrenen Yabancıların Deneyimleri: Bu bölüm, Türkçe öğrenen yabancıların dil edinim sürecinde yaşadıkları deneyimlere odaklanacaktır. Öğrenme sürecinde Türk kültürünü tanımanın ve dilin sosyo-kültürel bağlamını kavramanın kimlik üzerindeki etkileri, öğrencilerin kişisel görüşleri ve karşılaştıkları zorluklar üzerinden analiz edilecektir. Özellikle, dil öğrenen bireylerin bu süreçte kendilerini nasıl algıladıkları ve Türk toplumu ile olan etkileşimlerinde nasıl bir kimlik inşa ettikleri incelenecektir.

3. Bölüm:

Sosyo-Kültürel Etkiler: Türkçe öğrenimi sırasında öğrencilerin karşılaştıkları sosyo-kültürel bariyerler ve bu bariyerlerin kimlik inşasına olan etkileri tartışılacaktır. Bu bölümde, dilin kültürel unsurlarının kimlik inşası sürecinde oynadığı rol ve öğrencilerin bu süreci nasıl deneyimledikleri ele alınacaktır. Ayrıca, bu sürecin kültürlerarası iletişim becerilerini nasıl şekillendirdiği ve yabancıların Türk toplumu içinde kendilerini nasıl konumlandıkları değerlendirilecektir.

Araştırma, “Türkçe öğrenen yabancıların dil edinim sürecinde kimliklerinde nasıl dönüşümler yaşanmaktadır?” sorusuna odaklanacaktır. Çalışmada literatür taramasının yanı sıra örneklem bir grup üzerinden nitel araştırma yöntemi kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılacak ve katılımcıların deneyimleri incelenecektir. Sonuç olarak, Türkçeyi öğrenen bireylerin, dil ve kültür etkileşimi aracılığıyla kimliklerinde önemli değişimler yaşayıp yaşamadıkları, Türk toplumuna olan aidiyet duygularının değişimi ve kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirip geliştirmediği tespit edilecektir. Böylece bu çalışma, dil öğrenimi ile kimlik inşası arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamaya yönelik önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Yabancıların Türkçeyi öğrenme sürecinde yaşadıkları kimlik dönüşümlerini ortaya koyarak, dil öğretiminde kültürel farkındalık ve kimlik duyarlılığına dayalı yeni yaklaşımlar geliştirilmesine zemin hazırlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil öğrenimi, Kimlik inşası, Sosyo-kültürel etkileşim, Yabancılara Türkçe Eğitimi

Kaynakçalar:

Block, D. (2007). *Second language identities*. Continuum.

Block, D. (2007). *Second language identities*. Continuum.

Çelik, S. (2017). Turkish as a foreign language: Teaching and learning experiences. In C. Tatzl (Ed.), *Cultures of learning in global higher education* (pp. 133-153). Palgrave Macmillan.

Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.

Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation* (2nd ed.). Multilingual Matters.

Pavlenko, A., & Blackledge, A. (Eds.). (2004). *Negotiation of identities in multilingual contexts*. Multilingual Matters.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti'nde Yer Alan Türemiş Kelimelerin Ters Dizim Sözlüğü

Ferda Merve Karamanoğlu

*¹Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü,
fmkaramanoglu@kastamonu.edu.tr*

Özet

Türk dilinin zengin dil bilgisi yapısı ve kapsamlı kelime dağarcığı, dilin temel bileşenleri olan kök ve türemiş kelimelerin sistemli bir şekilde incelenmesiyle daha derinlemesine anlaşılabilir. Dil bilgisi ve kelime öğretimi çalışmaları, öğrencilerin dilin yapısal karmaşıklığını kavramalarına yardımcı olurken dil öğretiminde etkili yöntemlerin geliştirilmesine de olanak tanır. Kelime öğretiminde sözlük kullanımı, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmek ve dil becerilerini geliştirmek için temel bir araç olarak kabul edilir. Sözlükler, öğrencilere kelimenin anlamını, kullanımını, telaffuzunu ve yazımını öğrenmelerinde rehberlik eder. Ayrıca, sözlükler dil öğretiminde öğrenci bağımsızlığını teşvik eder ve öğrenme sürecini destekleyici bir rol oynar. Geleneksel sözlüklerden farklı olarak, ters dizim sözlükleri dil öğretiminde ve dil bilim araştırmalarında özellikle türemiş kelimelerin analizinde önemli bir araç olarak kabul edilirler. Bu sözlükler, dilin ekleme ve türetme kurallarını anlamak için öğrencilere ve araştırmacılara farklı bir bakış açısı sunarlar. Ters dizim yöntemi, kelimelerin alfabetik sıraya göre değil, son harflerinden başlayarak sıralandığı bir kavramdır. Bu yöntem, özellikle Türk dilindeki eklemeli yapıyı anlamak ve incelenen kelimelerin türetim süreçlerini görsel olarak ortaya koymak için son derece önemlidir. Bu sözlükler, dildeki ekleme kurallarını derinlemesine incelemek ve farklı eklerin hangi tür kelimeleri türettiğini belirlemek için idealdir. Ayrıca, kural dışı kabul edilen örneklerin tespit edilmesine ve incelenmesine de olanak tanır. Ters dizim yöntemi, dil öğretiminde zaman tasarrufu sağlarken öğrencilere dilin yapısal karmaşıklığını daha iyi anlama fırsatı sunar. Bu

nedenle, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de önemli bir rol oynar. Bu çalışmada, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim setinde yer alan kelime listeleri incelenecek ve bu listelerde bulunan türemiş kelimeler belirlenecektir. Bu kelimelerin ters dizim sözlüğü hazırlanarak, öğrencilere alternatif bir kaynak sunulacak ve öğretmenler için de farklı bir ders materyali oluşturulmaya çalışılacaktır. Çalışma süresince (Baskın ve Gürol, 2023; Boz, 2015; Erarslan, 2019; Kuş, 2015; Yıkılmış, 2023) tarafından yapılan araştırmalar kaynak olarak kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kelime Öğretimi, Türemiş Kelimeler, Ters Dizim Sözlükleri

Kaynaklar:

Baskın, S. ve Birol G. (2023). Sözlük ve sözlük kullanıcıları: hangi sözlük kimin içindir?, *Turkish Studies*, 12 (15), 135-160. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11855>

Boz, E. (2015). Kullanıcı ve sözlük ilişkisi, *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 69, 41-52. <https://doi.org/10.32704/erdem.536837>

Erarslan, E. (2019). Türkçenin ters dizim sözlükleri üzerine yapılan çalışmaların kaynakça denemesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (67), 59-64. <http://dx.doi.org/10.17719/ijsr.2019.3699>

Kuş, B. (2015). Ters dizim sözlüklerinin Türk dili çalışmalarındaki yeri ve önemi, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 54, 103-115.

Yıkılmış, S. (2023). Sözlük hazırlama süreçleri. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi (UDEKAD)*, 6 (2), s. 270-288. <https://doi.org/10.37999/udekad.1338560>

Reverse Syntax Dictionary of Derived Words in New İstanbul Turkish Teaching Set

Ferda Merve Karamanoğlu

¹*Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences,*
fmkaramanoglu@kastamonu.edu.tr

Abstract

The Turkish language's rich grammatical structure and extensive vocabulary can be understood more deeply by systematically analyzing the root and derived words, which are the essential components of the language. The study of grammar and vocabulary teaching helps learners grasp the structural complexity of language and enables the development of effective methods in language teaching. Using dictionaries in vocabulary teaching is essential for expanding students' vocabulary and improving their language skills. Dictionaries guide students in learning words' meaning, usage, pronunciation, and spelling. Moreover, dictionaries encourage learners to be independent in language teaching and support the learning process. Unlike traditional dictionaries, reverse syntax dictionaries are considered

essential in language teaching and linguistic research, especially in analyzing derived words. These dictionaries offer learners and researchers a different perspective to understand the rules of addition and derivation. The reverse syntax method is a concept in which words are sorted starting from their last letters, not in alphabetical order. This method is essential for understanding the agglutinative structure of the Turkish language and for visually presenting the derivational processes of the words analyzed. These dictionaries are ideal for studying the rules of affixation in the language and identifying which types of words different affixes derive. It also allows for detecting and examining samples that are considered out-of-rule. The reverse syntax method saves time in language teaching and will enable learners to understand the structural complexity of the language better. Therefore, it also plays a vital role in teaching Turkish as a foreign language. In this study, the word lists in the New İstanbul Turkish Language Teaching Set for International Students will be analyzed, and the derived words in these lists will be determined. By preparing a reverse syntax dictionary of these words, the learners will be offered an alternative resource, and different course materials will be created for the instructors. Research conducted by (Baskın & Gürol, 2023; Boz, 2015; Erarslan, 2019; Kuş, 2015; Yıkılmış, 2023) will be used as a source throughout the study.

Key Words: Teaching Turkish as a Foreign Language, Teaching Vocabulary, Derived Words, Reverse Syntax Dictionaries

References:

- Baskın, S. ve Birol G. (2023). Sözlük ve sözlük kullanıcıları: hangi sözlük kimin içindir?, *Turkish Studies*, 12 (15), 135-160. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11855>
- Boz, E. (2015). Kullanıcı ve sözlük ilişkisi, *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 69, 41-52. <https://doi.org/10.32704/erdem.536837>
- Erarslan, E. (2019). Türkçenin ters dizim sözlükleri üzerine yapılan çalışmaların kaynakça denemesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (67), 59-64. <http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2019.3699>
- Kuş, B. (2015). Ters dizim sözlüklerinin Türk dili çalışmalarındaki yeri ve önemi, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 54, 103-115.
- Yıkılmış, S. (2023). Sözlük hazırlama süreçleri. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi (UDEKAD)*, 6 (2), s. 270-288. <https://doi.org/10.37999/udekad.1338560>

İngiltere'deki Türk Kökenli Çocukların Çok dilli

Dağarcığı Tespitinde Dil Portresi Tekniği

Büşra Akgün Ezin¹,

¹*Goldsmiths, University of London, Educational Studies, bakgu001@gold.ac.uk*

Özet

Son yıllarda çok dillilik alanında yapılan araştırmalar, çok dilli ailelerin dil politikalarının yalnızca ebeveynlerden çocuklara doğru gerçekleşen tek yönlü etkileşimlerle müzakere edilmediğini, aile içi dil politikalarının çocukların davranış ve pratikleriyle de şekillendiğini ortaya koymuştur (Fogle, 2013; Smith-Christmas, 2020). Bu ailelerdeki bireylerin çok dilli repertuarlarına farklı derecelerde erişime sahip olması, bu farklılıkların dil ideolojilerinde ve günlük dil kullanımlarında ortaya çıkar. Bu farklılıklar aile içinde müzakereleri teşvik eder ve çocukların aile dil politikalarını şekillendirmede kendi eylemlerini harekete geçirmeleri için uygun bir ortam sağlar (Curdt-Christiansen & Sun, 2022). Özellikle göçmen kökenli çok dilli ailelerde çocukların ev içindeki etnik, kültürel ve dilsel değerleri edinirken bir yandan da yaşadıkları ülkenin değerlerini öğrenmesi dil tercihlerinde farklılıklara ve dil kullanımında çeşitliliğe yol açabilir. Çocuklar dünyaya yetişkinlerden farklı tepki verirler. Bu farklılaşma, sosyal bilimlerde çocuk katılımcı ile yetişkin araştırmacı arasındaki eşitsiz ilişkiyi vurgulayan tartışmaların çoğunu oluşturmuştur (Dockett et al., 2011). İki dillilik/ çok dillilik alanındaki çalışmalarda da çocukların dil edinimindeki süreçlere aktif katkısı araştırmacılarca ortaya konmasına rağmen çocuk merkezli yöntemlerle yapılmış yeterince çalışma bulunmamaktadır.

Çocuk merkezli bir araştırma aracı olan dil portresi (language portrait), katılımcıların bir vücut silüetinin taslağını kullanarak dilsel dağarcığını görselleştirmelerine ve yorumlamalarına yardımcı olan bir teknik olarak tanımlanabilir. Çocuklar, portre üzerinde çizdikleri ve/veya renklendirdikleri dil repertuarlarını açıklayarak veya yorumlayarak (sözlü veya yazılı) anlatılar oluştururlar (Busch, 2012). Dil portresi ilk olarak Almanya'daki çok dilli göçmen çocukların dil farkındalığı araştırmalarında kullanılmıştır (Krumm & Jenkins, 2001).

Busch (2012) dil dağarcığı kavramını “dilnin bilişsel ve duygusal düzeyde etkileşim halinde deneyimlenmesiyle gelişen ve bedensel belleğe kaydedilen varsayımsal bir yapı” (s. 521) olarak

açıklamaktadır. Bu bedensel hafıza, çocukların dil tutumlarını, duygusal yönlerini ve belirli dillere veya konuşma tarzlarına karşı duruşlarını çok modlu bir biçimde analiz etmeye olanak tanır. Dolayısıyla, bu çalışma ile Birleşik Krallık'ta yaşayan Türk kökenli çocukların çok dilli bir ortamdaki dil tercihlerini, dil seçimi motivasyonlarını ve dillerine dair oluşturdukları ideolojileri araştırmak amaçlanmıştır.

Dil portresi tekniği ile çok dilli çocukların şu anda kullandıkları, geçmişte kullandıkları veya gelecekte kullanmayı düşündükleri diller hakkında ne düşündüklerini, bu dilleri kullanımlarındaki eylemliliklerinin nasıl görüldüğünü ve kullandıkları farklı dilleri birbiriyle nasıl ilişkilendirdiklerini araştırarak aile dil politikasında nesiller arası dil aktarımının son halkası olan çocukların Türkçe başta olmak üzere dil dağarcıklarındaki dillerin önemi saptanmaya çalışılmaktadır.

Yöntem olarak etnografik bir söylem/anlatı olarak tanımlanabilecek bu çalışmada, araştırmanın evreni Birleşik Krallık'ın başkenti Londra'da ilk ve ortaokul düzeyinde eğitim gören 6 ile 12 yaşları arasında, orada doğup büyümüş ve düzenli olarak Türk okullarına devam eden beş Türk kökenli çocuktan oluşmaktadır. Birleşik Krallık'ta çok dilli Türkçe konuşan ailelerle yapılan daha geniş bir etnografik araştırmanın parçası olan bu çalışmada, üçüncü kuşak göçmenler olarak tanımlanabilen bu çocuklar, büyükbaba ve/veya büyükannelerin de aynı evde yaşadığı geniş ailelerden seçilmiştir. Çalışmanın veri toplama aracı olan dil portresi, yüz yüze olarak katılımcı ailelerin evlerinde ve Türkçe- İngilizce iki dilli araştırmacı ile 2019-2020 yılları arasında toplanmıştır. Bu çalışmada, çocukların sözlü açıklamaları söylem analizine tâbi tutulmuştur.

Bu çalışmadan elde edilen bulgularda, çocukların kendi dil kullanım ve edinmeleri üzerindeki failliklerini kullanmanın çok çeşitli ve yaratıcı yollarını bulduklarını ve bunun da evdeki dil ve kimlik inşa süreçlerini etkilediği anlaşılmıştır. Ebeveyn ideolojileri, uygulamaları ve yönetimi belirli bir yaşa kadar çocukların dil dağarcıklarını etkilemiş olsa da çocukların aile dışında sosyalleşmeye başladıklarında kendilerine yeni alanlar açtıkları görülmektedir. Dil portreleri incelendiğinde, çocukların kullandıkları dilleri belirli kodlamalarla (renk seçimi, pozisyon vb.) oluşturdukları, dağarcıklarındaki diller ile duygusal ve bedensel bağ kurdukları gözlemlenmiştir (Busch, 2018). Söylem analizinden alınan bulgularda ise, çocukların büyükanne ve büyükbabaları ile Türkçe iletişime daha açık oldukları ve bu dilin olanaklarını çok yönlü kullanabildikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil portresi, Aile dil politikaları.

Kaynaklar:

- Busch, B. (2012). The linguistic repertoire revisited. *Applied linguistics*, 33(5), 503-523.
- Busch, B. (2018). The language portrait in multilingualism research: Theoretical and methodological considerations. *Urban Language and Literacies*, 236, 1-13.
- Curdt-Christiansen, X. L., & Sun, B. (2022). Establishing and maintaining a multilingual family language policy. In *The Cambridge handbook of childhood multilingualism* (pp. 257-277). Cambridge: Cambridge University Press.
- Dockett, S., Einarsdottir, J., & Perry, B. (2011). Balancing methodologies and methods in researching with young children. In *Researching young children's perspectives* (pp. 88-102). Routledge.
- Fogle, L. (2013). Family language policy from the children's point of view: Bilingualism in place and time. In *Successful family language policy* (pp. 177-200). Springer.
- Krumm, H.-J., & Jenkins, E.-M. (2001). *Kinder und ihre Sprachen-lebendige Mehrsprachigkeit: Sprachenporträts*. Eviva Wien.
- Smith-Christmas, C. (2020). Child agency and home language maintenance. In *Handbook of Home Language Maintenance and Development* (pp. 218).

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Göçmen Annelerin Uyum Sınıflarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Suna Özcan¹

¹İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, sozcan@29mayis.edu.tr

Özet

Göçmen, doğduğu ülke dışındaki bir ülkeye taşınıp orada uzun süre kalan kişileri tanımlar (Dietz, 2010, 105). Bütünlüğü sağlamak adına bu çalışmada göçmen terimi, geçici koruma, mülteci ve vatansız gibi kavramların yerine kullanılacaktır. UNHCR (2024) verilerine göre, 2023 yılı itibarıyla insan hakları ihlalleri nedeniyle 117,3 milyon insan yaşadığı bölgeyi terk etmek zorunda kalmıştır. Bu nüfusun 47 milyonu (%40) 18 yaş altı çocuklardır ve okul çağındaki çocukların %48'i eğitimden mahrum kalmaktadır (UNHCR, 2019). Türkiye, dünya göçlerinin %39'unu karşılayan 5 ülke arasında 2. olup, Göç İdaresi Başkanlığı'nın 19.04.2023 tarihli verilerine göre okul çağındaki göçmen öğrenci sayısı 1.100.000'ün üzerindedir. Bu öğrencilerin ilköğretimde %68,51'i ve ortaöğretimde %50,11'i okula devam etmektedir (Aksoy, 2020). Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme (UNESCO, 1960) ve Küresel Göç Mutabakatı (BM, 2018) gibi uluslararası sözleşmeler, çocukların eğitim hakkını korumaktadır. Türkiye'de göç eden çocukların eğitim haklarının korunması amacıyla hukuki statülerine bakılmaksızın eğitime erişimleri teşvik edilmektedir. Bu çerçevede, 2016 yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından başlatılan Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PIKTES+), yabancı çocukların eğitime erişimlerini ve sosyal uyumlarını desteklemeyi hedeflemektedir. Proje, yabancı nüfusun yoğun olduğu 29 ilde, okul öncesinden ortaöğretime kadar kayıt, devamlılık ve geçiş oranlarını artırmayı amaçlamaktadır (PIKTES, 2024; Göl & Çelebiyılmaz, 2023). Bu proje kapsamında, yabancı ve dezavantajlı çocuklar için güvenli ve kaliteli bir eğitim ortamı sağlanmış, örgün eğitim sistemine erişimleri artırılmıştır. Ayrıca, 2019 yılında Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan "Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları" genelgesi ile Türkçe dil engeli yaşayan öğrencilere yönelik uyum sınıfları oluşturulmuştur. Bu sınıflarda, Türkçe Yeterlilik Sınavı'ndan (TYS) 60'ın altında puan alan öğrenciler, haftada 30 saat ders görmektedir. Bu araştırma kapsamında ilkokul 3. sınıf düzeyinde olup uyum sınıflarında eğitim görmekte olan 15 göçmen öğrencinin annesiyle görüşme yapılmıştır. "Göçmen annelerin uyum sınıflarına yönelik görüşleri nasıldır?" problem sorusuyla yürütülen çalışma nitel

araştırma yönteminin fenomenolojik deseniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak uzman görüşü alınan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre annelere göre uyum sınıfları çocuklarının Türkçeyi öğrenme süreçlerini hızlandırmakta ve dil gelişimlerini olumlu etkilemektedir. Olumsuz gördükleri hususlar arasında ise normal sınıflardaki Türk çocuklarından ayrı dersler görmeleri onların kendi aralarında ana dillerini daha yoğun kullanmalarına neden olduğu yer almaktadır. Ayrıca uyum sınıflarındaki öğrenciler ağırlıklı olarak Türkçe dersleri gördükleri için uyum sınıflarından sonra gönderildikleri normal sınıflardaki müfredatı takip etmekte zorlanmaktadırlar. Annelerin görüşleri dikkate alındığında genel olarak uyum sınıflarının dil gelişimine katkısı olsa da diğer akademik alanlardan geri bırakması, Türk çocuklarıyla arkadaşlık kurmalarına engel olması gibi nedenlerden dolayı uzun vadede akademik ve sosyal becerilerin gelişimine olumsuz etkiye sebep olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, uyum sınıfları, göçmen çocuklar, kültürel uyum, eğitim hakkı.

Kaynaklar:

Dietz, J. (2010). Introduction to the special issue on employment discrimination against immigrants. *Journal of Managerial Psychology*, 15(2), 104-112. <https://doi.org/10.1108/02683941011019320>

Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) (2023). Göç İstatistikleri: *Geçici Koruma Raporu*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>.

Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) (2023). *Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı*. Erişim <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

Göl, D. & Çelebiyılmaz, K. (2023). Türkiye’de yaşayan ve devlet okullarında görevlendirilen Suriyeli öğretmenlerin okullarda yaşadığı sorunların incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 21-28

UNRCH (2024). <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/> (Erişim 14.07.2024)

UNCHR (2019). <https://l24.im/5y3l4> (Erişim 14.07.2024)

UNESCO (1960). https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO_Commentary_Convention_against_Discrimination_in_Education_2005_en.pdf

PIKTES. (2023). *Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi*. www.piktes.gov.tr

Aksoy, Ö. N. (2020). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Human and Social Sciences*, 3(1), 576-590.

Investigation of Migrant Mothers' Views on Integration Classes

Suna Özcan¹

*¹Istanbul 29 Mayıs University, Faculty of Education, Department of Turkish Education ,
sozcan@29mayis.edu.tr*

Abstract

A migrant is defined as a person who moves to a country other than his/her country of birth and stays there for a long time (Dietz, 2010, 105). For the sake of completeness, the term migrant will be used in this study instead of concepts such as temporary protection, refugee and stateless. According to UNHCR (2024), as of 2023, 117.3 million people had to flee their homes due to human rights violations. Of this population, 47 million (40 per cent) are children under the age of 18 and 48 per cent of school-age children are deprived of education (UNHCR, 2019). Turkey ranks 2nd among the 5 countries receiving 39% of the world's migration, and according to the data of the Directorate of Migration Management dated 19.04.2023, the number of school-age migrant students is over 1,100,000. Of these students, 68.51% in primary education and 50.11% in secondary education attend school (Aksoy, 2020). International conventions such as the Convention against Discrimination in Education (UNESCO, 1960) and the Global Compact on Migration (UN, 2018) protect children's right to education. In Turkey, migrant children are encouraged to access education regardless of their legal status in order to protect their right to education. In this framework, the Project on Promoting Inclusive Education for Children in the Turkish Education System (PIKTES+), launched by the Ministry of National Education (MoNE) in 2016, aims to support foreign children's access to education and social cohesion. The project aims to increase enrolment, attendance and transition rates from pre-school to secondary education in 29 provinces with a large foreign population (PIKTES, 2024; Göl & Çelebiyılmaz, 2023). Within the scope of this project, a safe and high-quality educational environment was provided for foreign and disadvantaged children, and their access to the formal education system was increased. In addition, with the 'Adaptation Classes for Foreign Students' circular published by the General Directorate of Lifelong Learning in 2019, adaptation classes were established for students with Turkish language barriers. In these classes, students who score below 60 in the Turkish Proficiency Examination (TYS) receive 30 hours of lessons per week. Within the scope of this research, the mothers of 15 immigrant students who are in the 3rd grade of primary school and studying in integration classes were interviewed. The study, which was conducted with the problem question 'What are the opinions of immigrant mothers about integration classes?', was carried out with the phenomenological design of qualitative research method. In the study, a semi-structured interview form was used as a data collection tool. The data obtained were analysed by content analysis. According to the results of the analysis, according to the mothers, adaptation classes accelerate their

children's Turkish language learning process and positively affect their language development. Among the issues they see negatively, it is seen that the fact that they have separate lessons from Turkish children in regular classes causes them to use their mother tongue more intensively among themselves. In addition, since the students in the integration classes mainly take Turkish lessons, they have difficulty in following the curriculum in the regular classes to which they are sent after the integration classes. Considering the opinions of the mothers, it is concluded that although integration classes contribute to language development in general, they may have a negative impact on the development of academic and social skills in the long term due to reasons such as holding them back from other academic areas and preventing them from making friends with Turkish children.

Key Words: Teaching Turkish to foreigners, integration classes, immigrant children, cultural adaptation, right to education.

References:

- Dietz, J. (2010). Introduction to the special issue on employment discrimination against immigrants. *Journal of Managerial Psychology*, 15(2), 104-112. <https://doi.org/10.1108/02683941011019320>
- Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) (2023). Göç İstatistikleri: *Geçici Koruma Raporu*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>.
- Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) (2023). *Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı*. Erişim <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Göl, D. & Çelebiyılmaz, K. (2023). Türkiye’de yaşayan ve devlet okullarında görevlendirilen Suriyeli öğretmenlerin okullarda yaşadığı sorunların incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 21-28
- UNRCH (2024). <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/> (Erişim 14.07.2024)
- UNCHR (2019). <https://l24.im/5y3l4> (Erişim 14.07.2024)
- UNESCO (1960). https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO_Commentary_Convention_against_Discrimination_in_Education_2005_en.pdf
- PIKTES. (2023). *Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi*. www.piktes.gov.tr
- Aksoy, Ö. N. (2020). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Human and Social Sciences*, 3(1), 576-590.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İki Dilli Türkmen Ailelerin Türkçe Dil Profilleri: Kerkük Örneği

Mahmud Karabey¹, Başak Kasa Ayten²

Özet

Bu çalışmanın amacı Irak'ta yaşayan iki dilli Türkmen ailelerin Türkçe öğrenme süreçlerinde Türkçe dil profillerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan araştırmanın alt problemleri şunlardır: evde kullanılan dil, çocuklarının Türkçeye maruz kalmaları, çocuklarının Türkçe dil becerisini geliştirmek için nelerin yapıldığı, Türkçe çizgi film/dizi/film izlenmesi, Türkçe şarkıları dinlenmesi, Türkçe kitap okunması, telefon veya tablet kullanıyorsa hangi dilde kullandığı, ailelerin Türkçeye önem vermesi ve geçmişten günümüze Kerkük'te Türkçenin durumu. Bu konuya uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Türkmen ailelerin Türkçe ile ilgili geçmişten günümüze yaşadıkları tecrübe, imkanlar, imkansızlıklar, karşılaştıkları zorluklar, günümüzde Türkçeye maruz kalma durumları tespit edileceği için fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın verilerini toplamak için nitel veri toplama araçlarından görüşme tercih edilmiştir. Görüşmeler için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, alan uzmanlarının da görüşleri doğrultusunda toplam 10 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 30-60 yaşları arasında Kerkük'te doğmuş, yaşamış ve çocukları olan yetişkinler oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre ailelerin evlerinde genellikle Türkmençe ve Türkçe konuştukları, çocukların Türkçeye çok maruz kaldıkları, Türkçe dil becerilerini geliştirmek için kitap okuttukları, okulda aldıkları Türkçe dersini takip ettikleri ve televizyonda Türkçe içerikler izlendiği tespit edilmiştir. Türkçe çizgi filmlerin çok izlendiği ve çoğunlukla Rafadan Tayfa adlı çizgi filmin izlendiği belirtilmiştir. Türkçe şarkıların oldukça fazla dinlendiği, evlerindeki kütüphanede Türkçe kitaplarının olduğu, telefon ve tablet kullandırmayan velilerin sayısının fazla olduğu, ailelerin Türkçeye önem verdiği ve geçmişten günümüze Kerkük'te Türkçeye olan ilgi ve alakanın arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İki dillilik, Türkmenler, Türkçe, Dil profili, Kerkük

Turkish Language Profiles of Bilingual Turkmen Families: The Case of Kirkuk

Mahmud Karabey¹, Başak Kasa Ayten²

Abstract

The aim of this study is to reveal the Turkish language profiles of bilingual Turkmen families living in Iraq during their Turkish language learning process. The sub-problems of the research prepared for this purpose are as follows: the language used at home, children's exposure to Turkish, what is done to improve their children's Turkish language skills, watching Turkish cartoons/series/movies, listening to Turkish songs, reading Turkish books, if they use a phone or tablet, in which language they use it, the importance given by families to Turkish, and the status of Turkish in Kirkuk from past to present. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in accordance with this subject. Phenomenology design was preferred because the experiences of Turkmen families from past to present regarding Turkish, the opportunities, impossibilities, difficulties they encountered, and their current exposure to Turkish will be determined. Interview, one of the qualitative data collection tools, was preferred to collect the data of the research. The semi-structured interview form prepared by the researchers for the interviews consists of a total of 10 questions in line with the opinions of field experts. The study group of the research consists of adults who were born, lived in Kirkuk and have children between the ages of 30-60. According to the results of the research, it was determined that families generally speak Turkmen and Turkish at home, children are exposed to Turkish a lot, they read books to improve their Turkish language skills, they follow the Turkish lessons they take at school and Turkish content is watched on television. It was stated that Turkish cartoons are watched a lot and mostly the cartoon called Rafadan Tayfa is watched. It was determined that Turkish songs are listened to a lot, there are Turkish libraries in their homes, the number of parents who do not allow them to use phones and tablets is high, families attach importance to Turkish and the interest and concern in Turkish has increased in Kirkuk from past to present.

Key Words:

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Göçmenlerin Türkçe Dil Becerilerinin Gelişiminin İstihdama/Sosyal Hayata Etkisi

Büşra ÖZDEMİR¹, Hümeýra DOĞANAY²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Yabancılar Türkçe Öğretimi, busrakilec@gmail.com

²Hacettepe Üniversitesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, humeyradoganay1@gmail.com

Özet

Evrensel dilbilgisi kuramına göre insanlar, doğuştan edinç (competence) olarak bilinen soyut bir dil edinim kapasitesi ile dünyaya gelirler. Dilin öğrenilmesi için gerekli olan edim (performance), sosyal çevre ile etkileşim yoluyla sağlanır ve bu süreç adeta ikinci bir doğum gibidir. Bu süreçte çevrede konuşulan diller bireyin dünya algısını şekillendirir. Göçmenlerin yeni bir ortama geçişi, dil ve dünya algısında çatışmalara neden olabilir (Kerswill, 2006; Varol, 2019). Bu nedenle göçmenlerin, ev sahibi ülkenin dilini öğrenmeleri büyük bir zihinsel mücadele haline gelmektedir.

Göçmenlerin entegrasyonunun önündeki en büyük engellerden biri dil edinimidir (Li, 2013). Suriye'den gelen göç dalgasıyla birlikte, göçmenlere yönelik sürdürülen dil öğretim uygulamalarında iyileştirilmesi gereken alanlar olduğu tespit edilmiştir. Ünal, Taşkaya ve Ersoy (2018), Türkçe'nin öğretiminde göçmenlerin ihtiyaçlarına uygun programların hazırlanması, dört temel dil becerisinin birlikte öğretilmesi ve telaffuz çalışmalarının yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ile dil öğretimi sistematik hale gelmiştir (Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012). Yunus Emre Enstitüsü, Millî Eğitim Bakanlığı, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Türkiye Maarif Vakfı, hem yurtiçinde hem de yurtdışında dil öğretim politikaları yürütmektedir (Balcı ve Melanloğlu, 2020). Birçok sivil toplum kuruluşu da hedef kitlenin ihtiyaçlarına göre göçmenlerin istihdamını ve sosyal uyumunu destekleyici programlar uygulamaktadır.

Çalışmada; göçmenlerin Türkçe dil becerilerini etkileyen faktörler, dil öğrenme sürecindeki alımlama, üretim, etkileşim ve aracılık becerilerini kavrama durumları, hangi beceriyi geliştirmeleri gerektiği, dil eğitimlerinde bu becerilerin ne derece işlendiği ve Türkçe bilmenin iş ve sosyal hayata katılım üzerindeki etkileri araştırılacaktır. Veriler, fenomenolojik araştırmalarda başlıca veri toplama aracı olan görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Görüşme formu için konuyla ilgili literatür gözden geçirilmiş olup uzman görüşüne başvurulmuştur. Dil eğitimlerine dâhil olan farklı yaş gruplarında olan 10 göçmen birey ve 10 uzman öğretmenle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla online olarak gerçekleştirilen görüşmeler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları için veriler kodlanarak sonuçlar karşılaştırılmıştır.

OECD'ye (2021) göre, dil yeterliliği göçmenlerin topluluk oluşturmada ve aidiyet hissi kazanmada önemli bir role sahiptir. Ev sahibi ülkenin dilini konuşan göçmenler, yerli halkla daha fazla sosyal ilişki kurma ve eğitim fırsatlarını değerlendirme konusunda, dil becerisi zayıf olan göçmenlere göre daha avantajlıdır (s.9). Bu çalışmada, göçmenlerin istihdama ve sosyal hayata katılım süreçlerinde yaşadıkları dil kaynaklı zorluklara değinilmektedir. Aynı zamanda, istihdam ve sosyal hayata dâhil olmanın dil becerilerine etkileri de incelenmektedir. Bulguların, dil öğretim politikalarının iyileştirilmesine ve göçmenlerin toplumsal uyumlarının desteklenmesine yönelik önemli katkılar sunması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil edinimi, göçmenler, sosyal uyum, istihdam, Türkçe öğretimi.

Kaynaklar:

- Balcı, M., & Melanlıoğlu, D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173-198.
- Council of Europe. (2021). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni). Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Göçer, A., Tabak, G., & Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (32), 73-126.
- Kerswill, P. (2006). Migration and language. In K. Mattheier, U. Ammon, & P. Trudgill (Eds.), *Sociolinguistics/Soziolinguistik: An international handbook of the science of language and society* (2nd ed., Vol. 3, pp. 1-25). Berlin: De Gruyter.
- Li, G. (2013). Immigrant language acquisition: An international review. In I. Ness & P. Bellwood (Eds.), *International Handbook of Migration Studies* (pp. 286-297). Routledge.
- Ünal, K., Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2018). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 134-149.
- OECD. (2021). Making integration work: Language training for adult migrants. OECD Publishing.
- Varol, B. (2019). Göçmenlerin dil öğrenme süreçleri üzerine bir inceleme. *Dil Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 45-58.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Miras Dil Olarak Öğretiminde Öğretmen Yeterlikleri

Rifat Ramaza BERK¹

¹*Bayburt Üniversitesi, TÖMER, rifatberk@bayburt.edu.tr*

Özet

Genellikle informel ortamlarda konuşulan etnik azınlık dilleri veya göçmen dilleri, iki dillilik alanında "miras dil" olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye dışında yaşayan Türk vatandaşlarına Türkçe öğretimi de miras dil öğretimi kapsamında değerlendirilmektedir. Ancak, vatandaşlarımızın yurtdışında yaşadıkları ülkelerde ana dili eğitimi alabilme durumu, o ülkenin uyguladığı dil politikalarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bazı ülkeler, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Türkiye'den öğretmen görevlendirilmesine izin verirken, bazıları bu tür görevlendirmeleri zorlaştıran veya engelleyen politikalar izleyebilmektedir. Bu süreçte, Türkiye'nin yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü eğitimi verme çabalarının önemi büyüktür. Ancak Şen'in (2020) belirttiği gibi, MEB'in yurtdışında görevlendirilecek Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmenleri için başvuru ve görevlendirme kriterlerinde sınırlayıcı bir politika izlememesi, uygun olmayan branşlardan öğretmenlerin atanmasına neden olmaktadır. Örneğin, Bakanlık, Türkçe ve Türk kültürü dersleri için çok çeşitli branşlardan (İngilizce, Almanca, Türk Dili ve Edebiyatı, Sosyal Bilgiler, vs.) öğretmen görevlendirebilmektedir (Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme Sınavı Başvuru Kılavuzu, 2024). Ayrıca, MEB'in uyguladığı seçme sınavlarında iki dillilik, Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programlarına yönelik değerlendirme kriterlerinin olmaması (Şen, 2020), öğretmen yeterlikleri konusunda belirsizliklere yol açmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, miras dili öğretiminde öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi ve beceriler; kültürel, dilbilimsel, pedagojik ve sosyo-duyuşsal faktörler açısından alan yazındaki teorik çalışmalar aracılığıyla kapsamlı bir literatür taraması ve doküman analizi yoluyla ele alınmaktadır. Bu çalışmayla Türkçenin miras dil olarak öğretiminde öğretmen yeterlikleri açısından nelerin ele alınması gerektiğine dair bir çerçeve çizmek ve ileride yapılacak olan tartışmalara zemin oluşturmak hedeflenmektedir. Miras dil öğretiminin başarısı, büyük ölçüde öğretmenlerin yeterliklerine bağlıdır; bu nedenle öğretmen yeterliklerine dikkat çekmek, bu alandaki eğitimin niteliğini artırmak için oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Miras Dil Öğretimi, Öğretmen Yeterlikleri, Türkçe Öğretimi

Kaynaklar:

2. Uluslararası Miras Dil ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu
İstanbul / Türkiye
21-22 Eylül 2024

Ülker, Ş. E. N. (2020). Millî Eğitim Bakanlığının yurt dışına Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmeni görevlendirme politikasının yıllara göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 217-236.

Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü (2024). *Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme Sınavı Başvuru Kılavuzu*. Ankara: MEB.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Şarkı Kullanımı

Zeynep Kübra Onur¹, Talat Aytan²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancılara Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, zekuonur@gmail.com

²Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi, talataytan@gmail.com

Özet

Müzik ve dil, benzer söz dizimlerine sahip ve karmaşık yapıdadır (Maess ve Koelsch, 2001). Bununla beraber her dilin kendine ait müzikalitesi vardır. Yabancı dil öğretiminde bireyler öğrendikleri dilin şarkılarıyla, dilin müzikalitesini öğrenirler (Demirel, 2024). Bu nedenle dil öğretiminde hemen herkesin dinlemekten keyif aldığı müzik kullanımı motive edici olmakta ve kolay öğrenme ortamı sağlayabilmektedir. Kültürden bağımsız dil öğretiminin yapılamayacağı düşünüldüğünde dil öğretiminde kültür etkileşiminin önemli bir uygulaması da şarkıları kullanmaktır. Dil öğretiminde şarkıların kullanımı dilin tonlanmasını, müzikalitesinin öğretilmesini sağlar. Bu bilgiler çerçevesinde nitel araştırma deseninin benimsendiği bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde şarkı kullanımına yönelik çalışmalar doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik yapılan çalışmalarda “şarkı”, “şarkı kullanımı” anahtar kelimeleriyle, YÖKTEZ, ResearchGate, Dergi Park, Google Akademik, Academia, veri tabanlarıyla, yabancılara Türkçe öğretimine yönelik akademik kitaplar ve ders kitapları incelenmiştir. İncelemeler sonucunda 5 yüksek lisans tezi, 13 makale, 3 sempozyum bildirisi, 1 kitap, 4 kitap bölümü ve bunlara ek olarak yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarından 10 kitaba ulaşılmıştır. Tüm bu çalışmalar incelendikten sonra yabancılara Türkçe öğretiminde şarkıların otantik ve kültür aktarımında etkili bir materyal olduğu, tüm dil seviyelerinde kullanılabilmesi, söz varlığı ve telaffuz gelişmesine katkı sağladığı, dört temel dil becerisiyle birlikte dil bilgisini de geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Keskin, 2011). Şarkıların, tekrarlayıcı yapısıyla öğrenmeyi kolaylaştırdığı, eğlenceli bir öğrenme ortamı sunarak Türkçe öğrenmeye karşı motivasyonu artırdığı ifade edilmiştir (Boan, 2008; Gün, 2019; Hisar, 2006;

İnal, 2018; Sariçoban ve Metin 2000; Yılmaz, 2023). Buna karşın ders kitaplarında şarkı kullanımının sınırlı olduğu (Demirci 2019), öğrencinin dil seviyesine ve ihtiyaçlarına yönelik şarkı etkinliklerinin yapılmaması durumunda istenen sonuçlara ulaşılamayacağı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, şarkı, dil öğretimi.

Kaynaklar:

Boan, W. (2008, Haziran). *Humanising Language Teaching*. <http://old.hltmag.co.uk/jun08/less03.htm> adresinden alındı

Bayyurt, Y. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür kavramı ve sınıf ortamına yansımaları. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Der.), *Yabancılara Türkçe öğretimi: Politika, yöntem ve beceriler* (s. 55). Ankara: Anı Yayıncılık.

Cömert, Ç. (2020). *Bariş Manço şarkılarının yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımı*. Malatya.

Demirci, E. Ö. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şarkı kullanımı Seviye A1*. Ankara.

Demirel, Ö. (2024). *Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu, dil dosyası, dil biyografisi*. Ankara: Pegem Akademi.

Güleç, İ., & Ömeroğlu, E. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür etkileşimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gün, M., & Akgül, M. N. (2019). Yabancı dil öğretiminde şarkılar: Nil Karaibrahimgil'in "İyi Ki" şarkısının eleştirel söylem analizi. *Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Dil - Tarih - Coğrafya* (s. 12-19). Ankara.

Hisar, Ş. G. (2006). *4. ve 5. sınıf İngilizce derslerinde kullanılacak etkili öğretim yöntemleri üzerine deneysel bir çalışma*. Isparta.

İnal, S. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şarkıların önemi ve seçimi. *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* (s. 417-428). Ankara: Grafiker Yayınları.

Kardaş, M. N. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Keskin, F. (2011). Using songs as audio materials in teaching Turkish as a foreign language. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(4), 378-383.

Maess, B., Koelsch, S., Gunter, T. C., & Friederici, A. D. (2001). Müziğin sözdizimi Broca Bölgesi'nde işleniyor: Bir MEG çalışması. *Nature Neuroscience*. <https://doi.org/10.1038/87502>

Sariçoban, A., & Metin, E. (2000, Ekim 10). *Songs, Verse and Games for Teaching Grammar*. The Internet TESL Journal: <http://iteslj.org/> adresinden alındı

Tanrikulu, L., & Koyuncu, A. (2020). Erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde çocuk şarkılarının değerler öğretiminde kullanımı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 221-230.

Üstün, H. (2023). Yabancı öğrencilere Türkçe öğretiminde çocuk şarkılarının etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 35, 1-14. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1334249>

Yiğit, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kalıplaşmış sözcüklerin şarkılarla anlatımı: Bariş Manço örneği. *Edebiyat Çalışmalarında Farklı Perspektifler* (s. 45-67). İksad Yayıncılık.

Yılmaz, N. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde müzik ve ritim aracılığı ile dil öğretimi*. Ankara.

Yılmaz, O. C. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında şarkı kullanımlarının incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 45-67.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkiye'de Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenimi Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Büşra Dursun¹, Nurşat Biçer²

¹Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi, bsra.drsn19@gmail.com

²Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi, nursat.bicer@amasya.edu.tr

Yapay zekâ, birçok alanda olduğu gibi dil öğrenim alanında da oldukça ilerlemiş ve devrim niteliğinde değişiklikler yapmıştır. Dil öğreniminde yapay zekânın rolü, son yıllarda büyük bir ilgi görmektedir. Yapay zekâ teknolojisi dil öğrenimini kolaylaştırmak, zenginleştirmek ve çeşitlendirmek için bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu teknolojinin sunduğu fırsatlar ve sağladığı yararların yanı sıra olumsuz yönleri ve sınırlılıkları da vardır. Yapay zekâ dil öğrenme sürecinde bireylere özelleştirilmiş içerikler sunarak bireysel öğrenme fırsatı sunar. Süreç boyunca farklı zekâ türlerine hitap eden alıştırmalar sunabilir. Yapılan etkinlikler sayesinde bireye yaparak ve yaşayarak öğrenme fırsatı sunar. Ayrıca bu fırsatı sunmak için de sınıf gibi bir ortama ihtiyaç duymaz; rahat bir iletişim ortamı vardır. Öğrenenin rahatça iletişim kurabildiği bu teknoloji anlık geribildirimler ile öğrenmeyi pekiştirir, soyut konuları somutlaştırır. İsteddiği zaman tekrar ve alıştırmaya yapmaya imkân tanıyan yapay zekâ, süreç boyunca gösterilen performansı da analiz edebilir. Öğrenen yapay zekâ sayesinde deneyerek bilgi üretmeyi de öğrenir (Ural, 2021). Yapay zekâ, dil öğretiminde büyük potansiyel sunarken, mevcut eksiklikler ve sınırlamalar da göz ardı edilmemelidir. Bu konuda ülkemiz ve dilimiz adına en önemli olumsuzluklardan biri Türkçeye özel bir yapay zekâ aracının olmayışıdır (Sarıgül, 2022). Yapay zekâ destekli dil öğrenme araçları, bireysel öğrenme ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayamamakta ve kişiselleştirilmiş geri bildirim sağlama konusunda yetersiz kalmaktadır. Ayrıca, yapay zekâ öğretmen yeterliliklerinin yerini tutamamaktadır. Tarihi, dini, kültürel ve dilbilimsel terimleri anlama kapasitesi sınırlı olan yapay zekâ, dilin gerçek kullanımını kavramada yetersiz kalabilir (Çetin ve Aktaş, 2021). Türkçe özelinde dil bilimsel hataları tespit etme, esprileri anlama, duygusal ifadeleri çözümleme ve karmaşık yapıları algılama konularında eksiklikler bulunmaktadır (Ertan, 2024).

İnsanlar, yeni teknolojiler kullanarak öğrenme süreçlerini sürekli olarak geliştirmektedir. Modern çağın en yenilikçi teknolojilerinden biri olan yapay zekâ, "insan tarafından belirlenmiş belirli hedefler doğrultusunda, gerçek veya sanal ortamlarda etkili tahminler, öneriler veya kararlar alabilen makine tabanlı bir sistem" olarak tanımlanmaktadır. (Organisation for Economic Co-operation and

Development, 2019, aktaran Huang, X., Zou, D., Cheng, G., Chen, X., & Xie, H. 2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapay zekânın kullanım alanları da merak konusu olmuştur. Türkiye'de yapay zekâ destekli dil öğrenimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, 22 ulusal makale incelenmiştir. Makaleler seçilirken yapay zekâ dil öğrenme, yapay zekâ ve dil yapısı, yapay zekâ ve dil eğitimi gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır. Yapılan taramada sadece Türkiye'de yapılan çalışmalar ve araştırma makaleleri incelemeye alınmıştır. Derlenen çalışmalar doküman inceleme yoluyla incelenmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). İncelenen çalışmalar içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Elde edilen veriler derin bir işleme tabi tutulur, kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre, konu ile alakalı ulaşılan ilk makale 2018 yılında yayınlanmıştır. Yayınlanan makalelerin çoğu derleme araştırma modeliyle yazılmıştır. Yapay zekânın dil öğrenimi için ülkemizde oldukça yeni bir alan olduğu düşünüldüğünde derleme çalışmasının çeşitli kaynaklardan bilgi sunuyor olması ilgili konu alanı için mevcut durumun gözler önüne serilmesinde etkili olmuştur. İncelenen makalelerin konu alanlarına bakıldığında çeşitliliğin fazla olduğu görülmektedir. Bunun nedenlerinden biri yapay zekânın yeni ve oldukça geniş bir alan olmasıdır. İncelenen konu alanları sohbet robotları konusunda yoğunlaşmaktadır. Sohbet robotlarının, konu alanlarında diğer yoğunluğun olduğu çeviri ve metin üretme konusunu kapsamı da dikkat çekmektedir. Bunların yanı sıra konuşma sentezleme, doğal dil işleme ve yapay zekâ uygulamaları gibi alanlar da dikkat çekmektedir. Araştırılan konu alanları düşünüldüğünde yapay zekânın dil öğrenimindeki rolünde en merak edilen ve araştırılan konunun sohbet robotları olduğunu söylemek mümkündür. Sohbet robotlarının dil eğitimindeki yeri giderek artmaktadır fakat bu durum fayda sağladığı gibi birtakım olumsuz özellikleri de vardır. İncelenen çalışmalarda yoğun olarak bu olumlu ve olumsuz yönler bildirilmiştir. Bu eksikliklere rağmen, yapay zekânın dil öğretiminde sunduğu avantajlar göz ardı edilmemelidir. Gelecekte, yapay zekâ teknolojilerinin daha da gelişmesi ve bu eksikliklerin giderilmesiyle birlikte, dil öğrenme süreçlerinde daha etkili ve verimli sonuçlar elde edilmesi mümkün olacaktır. Bu doğrultuda, yapay zekânın dil öğretimindeki potansiyelini tam anlamıyla gerçekleştirebilmesi için sürekli araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler/ Keywords: dil öğrenimi, yapay zekâ, kültür, Türkçe, bireysel öğrenme

Kaynakça/ References:

Çetin M. ve Aktaş A. (2021).Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18. DOI: 10.26466/opus.911444

Ertan U. (2024). Yapay zekânın yabancı dil eğitiminde kullanılması. *Hava Kuvvetleri Dergisi*, 56-59.

Huang, X., Zou, D., Cheng, G., Chen, X., & Xie, H. (2023). Trends, research issues and applications of artificial intelligence in language education. *Educational Technology & Society*, 26(1), 112-131.

Sarıgül K. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ve öğreniminde kullanılabilir yapay zekâ uygulamaları. H. Muşmal (Ed). *Türk Dili ve Kültürü Araştırmaları* (s. 104-115). Palet Yayınları.

Ural N. (2021). Yabancı dil eğitiminde sanal gerçeklik kullanımı. H. Asutay (Ed). *Dil öğretiminde yeni teknik ve yöntemler* (145-161). Paradigma Akademi.

Yıldırım A. ve Şimşek H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Uluslararası Askerî Personele Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Marşların Kullanımı

Dr. Öğr. Gör. Fikriye GÜNDÜZ

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Yabancı Diller Yüksekokulu, fikriye_1988@hotmail.com

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve öğrenimi üzerine yapılan akademik çalışmaların ve ders malzemelerinin günden güne arttığı söylenebilir. Nitekim alan yazında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve öğrenimi üzerine araştırmacıların birbirinden farklı bakış açılarını yansıtan birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda öğrencilerin öğretimin merkezine alınması gerektiği, öğretimin ders dışı etkinliklerle de devam etmesinin önemi, ders planlarının ve ders malzemelerinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamaının önemli olduğu sıklıkla belirtilmektedir. Bugün yabancı dil olarak Türkçe öğrenen gruplara bakıldığında öğrencilerin farklı ihtiyaçlarla Türkçe öğrendikleri görülmekte olup söz konusu ihtiyaçlar öğrencileri çeşitli gruplar hâlinde niteleyebilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen gruplardan biri de askerî öğrencilerdir. Askerî öğrencilerin de diğer öğrenci gruplarında olduğu gibi temel amacı, Türkçeyi iletişim ortamına uygun ve doğru bir şekilde kullanmaktır. Ancak söz konusu öğrencilerin sivil öğrencilere göre farklı ihtiyaçları ve iletişim ortamları bulunmaktadır. Dolayısıyla uluslararası askerî personel için hazırlanacak etkinliklerde öğrencilerin bu ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Askerî öğrenciler günlük ihtiyaçlarını karşılarken askerî eğitimlere de katılmakta, askerî terimleri duyup bunları kullanmakta, mesleklerinin gereği çeşitli kural ve talimatları takip etmektedir. Dolayısıyla askerî öğrencilerin sivil hayatta günlük ihtiyaçlarını karşılayacak sözcük ve sözcük gruplarını öğrenmekle birlikte mesleki alana yönelik sözcükleri, sözcük gruplarını, hitap şekillerini, cümleleri ve terimleri de bilmesi bahsi geçen konuları iletişim ortamlarında doğru bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir. Çalışma bu amaçla ele alınmış olup uluslararası askerî personele Türkçe öğretilirken öğrencilerin ilgilerini çekebileceği düşünülen, yürüyüş yaparken ya da askerî eğitim süreçleri içinde söyledikleri ve/ya dinledikleri marşların bir ders malzemesi olarak kullanımı örneklendirilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şarkıların, türkülerin yani müziğin kullanımı alan yazında çalışılmış

konulardandır. Söz konusu çalışmalara Çangal (2012), Çoban (2022), Ergun ve Canbulat (2023) örnek olarak verilebilir. Yabancı dil öğretiminde müziğin öğrencilerin derse olan ilgilerini artırabileceği, öğretimi eğlenceli ve kalıcı hâle getirebileceği, dinleme becerisini geliştirebileceği, hedef dili ve kültürü öğretmede kullanılabilirliği, telaffuzu geliştirebileceği, dil bilgisi, sözcük ve kalıp ifadelerin öğretiminde kullanılabilirliği belirtilmiştir. Çalışmada bu amaçla öncelikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde müziğin kullanımının öğrencilere sağladığı katkılar alan yazından hareketle bahsedilmiş daha sonra uluslararası askerî personel için marşlar kullanılarak hazırlanan etkinlik örnekleri dil seviyelerine göre verilmiştir. Alan yazında misafir askerî personele Türkçe öğretiminde marşların kullanımının örneklendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma nitel olarak biçimlendirilmiş olup çalışmanın kuramsal çerçevesi ile çalışmada kullanılacak marşlar doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Bu amaçla Öz (1964) tarafından derlenen marşlar etkinliklerde kullanılırken D-AOBM'deki (2021) kazanımlar ve seviyeler göz önünde bulundurulmuş, etkinlikler dil becerileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Marşlar kullanılarak hazırlanan örneklerde; etkinlik öncesi, sırası ve sonrası çalışmalara yer verilmiştir. Söz konusu etkinlik örneklerinin uluslararası askerî öğrencilerin ilgisini çekebileceği, dersi eğlenceli hâle getirebileceği, başta dinleme olmak üzere yazma ve konuşma becerilerini de geliştirebileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: uluslararası askerî personel, marşlar, müzik, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, etkinlik.

Kaynaklar:

- Arifin, S., Arifani, Y., Maruf, N., & Helingo, A. (2022). A case study of EFL teacher scaffolding of an ASD learner's shared reading with a storybook app. *Journal of Asia TEFL*, 19(4), 1234-1249. doi: <http://dx.doi.org/10.18823/asiatefl.2022.19.4.6.1234>.
- Bayburtlu, A. S. (2017). Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme. *Online Journal Of Music Sciences*, 7-30.
- Botwinick, J. (1997). *Developing musical rhythmic intelligence to improve spelling skills*. [Master's Dissertation, Kean College]. U.S. Department Of Education Office of Educational Research and Improvement.
- Budak, O., A. (2000). *Türk müziğinin kökeni-gelişimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Kültür-Sanat Yayınları.
- Cantürk, S. (2023). Harp okullarında eğitim gören misafir askeri öğrencilerin Türkiye algısı. *İstanbul University Journal of Sociology*, 43(2), 351-371.
- Çangal, Ö. (2012). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcısı olarak türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 2, 10-20.

- Çaykırın, G., & Ürün, T. (2022). Hatıralara göre millî mücadele döneminde askerî bando faaliyetleri (1919-1922). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 10(33), 251-265. doi:<https://doi.org/10.33692/avrasyad.1220391>.
- Çoban, İ. (2022). Yabancılarla Türkçe öğretiminde müziğin yeri: bir horon örneği. *Bezgek Yabancılarla Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(1), 20-37. doi:<https://doi.org/10.56987/bezgek.5>
- D-AOBM. (2021). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni: Öğrenme, öğretme ve değerlendirme tamamlayıcı cilt (MEB tarafından çevrilmiştir)*. 14.07.2024 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf adresinden alındı.
- Delen, M., & Toyran, M. (2023). Tokat türkülerindeki deyimlerin yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanımı. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 8(2), 171-189.
- Demirci, E. Ö. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şarkı kullanımı seviye A1*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Demirel, Ö., & Şahinel, M. (2002). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ergun, N., & Canbulat, M. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde derslerde müzik kullanımına yönelik öğretim elemanları görüşleri. *Journal of Education and New Approaches*, 6(1), 1-15. doi:<https://doi.org/10.52974/jena.1200209>.
- Fonseca-Mora, M., Toscano-Fuentes, C., & Wermke, K. (2011). Melodies that help: The Relation between Language Aptitude and Musical Intelligence. *Anglistik International Journal of English Studies*, 22(1), 101-118.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed*. New York: Basic Books.
- Goh, C. C., & Vandergrift, L. (2022). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action* (2nd ed.). Routledge.
- Gökşenli, Y. E. (2011). Yabancı dil olarak İspanyolca öğretiminde müziğin öğretim aracı olarak kullanımı. *Mediterráneo/Mediterraneo*, 6, 13-43.
- Gürel, N. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir materyal çalışması: Temalara uygun şarkılar oluşturma. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 4(2), 305-321.
- İnal, S. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şarkıların önemi ve seçimi. M. Durmuş, & A. Okur (Ed.) içinde, *Yabancılarla Türkçe Öğretimi El Kitabı* (ss. 417-428). Ankara: Grafiker Yayınları.
- İşcan, A., & Aydın, G. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe dinleme öğretimi. A. Şahin (Ed.) içinde, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar* (ss. 315-335). Ankara: Pegem Akademi.
- İşcan, A., & Maden, M. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe söz varlığının geliştirilmesinde şarkıların kullanımı. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 2(2), 630-650.
- Kaya, E. E. (2012). Türk ordu geleneğinde askeri müzik olgusu. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 1(3), 93-105.

- Memiş, M. R. (2016). Yabancı dil öğretiminde eğitim ortamı ve kültür aktarımı. *Turkish Studies*, 11(9), 605-616. doi:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9506
- Nunan, D. (1998). Approaches to teaching listening in language classroom. *In proceedings of the 1997 Korean TESOL Conference* (s. 1-10). Taejon, Korea: KOTESOL.
- Ögel, B. (1986). *Türk kültür tarihine giriş*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Öz, M. F. (Der.).(1964). *Marşlar*. Ankara: MEB Yayım Müdürlüğü Basılı Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- Salisah, I. R., Suryadi, S., & Pahamzah, J. (2023). The use of English children's song media in improving students pronunciation. *Jurnal Karya Ilmiah Guru*, 9(1), 305-312.
- Sarıçoban, A., & Metin, E. (2000, October). Songs, verse and games for teaching grammar. *The Internet TESL Journal*, 6(10).
- Schoepp, K. (2001). Reasons for usings songs in the ESL/EFL classroom. *The Internet TESL Journal*, 7(2). <http://iteslj.org/Articles/SchoeppSongs.html> adresinden alındı.
- Şahin, N. (2019). Dinleme şekil ve türleri. S. Alyılmaz, & B. Karahan (Ed.) içinde, *Dinleme eğitimi* (ss. 29-54). Fenomen Yayıncılık.
- Taştekin, A. (2017). Teaching Turkish to non-native speakers within the context of Turkish armed forces practies. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 171-183.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı. (2.baskı)*. İstanbul. 13.07.2024 tarihinde <https://turkiyemaarif.org/editions/turkcenin-yabanci-dil-olarak-ogretimi-programi-2-baski> adresinden alındı.
- Uysal, Y. & Karakuş, S. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde atasözleri ve deyimlerin kültür aktarımı aracı olarak şarkılarla kullanımı. *Asya Studies*, 7(100. Yılda Dünya Dili Türkçe Özel Sayısı 3), 7, 109-118. doi:https://doi.org/10.31455/asya.1227963
- Ürün, T. (2022). Giuseppe Donizetti'nin Türk müzik kültürüne katkıları ve eserlerinin analizi. [Yayımlanmamış Doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Yiğit, M. (2020). Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde kalıplaşmış sözcüklerin şarkılarla anlatımı: Barış Manço şarkıları örneği. H. Budak (Ed.) içinde, *Edebiyat çalışmalarında farklı perspektifler* (s. 53-75). Ankara: İksad Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

YADOT Derslerinde Müze Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Koray ÖZ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Dış İlişkiler Koordinatörlüğü, korayoz@windowslive.com

Özet

Eğitim, öğrencilerin hem bilişsel hem de duygusal gelişimlerini destekleyen çok yönlü bir süreçtir. Yaratıcı drama, eğitim alanında etkili ve yenilikçi bir öğretim yöntemi olarak kabul edilmektedir. Bu yöntem, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılımını teşvik ederken, aynı zamanda onların dil becerilerini geliştirmelerine ve kültürel bilgilerini artırmalarına olanak tanımaktadır. Özellikle müzelerde gerçekleştirilen yaratıcı drama etkinlikleri, dil öğretimi ve kültürel eğitimde güçlü bir araç olarak değerlendirilmektedir (Ellis,2008). Müze eğitimi yoluyla öğrenenlerin görerek, inceleyerek, keşfederek etkin öğrenmeleri sağlanmaktadır.

Dil öğreniminde kültürel aktarım oldukça önemlidir. Toplumsal değerler düşünce yapısını biçimlendirmektedir ve bu durum dile yansımaktadır. Kuşkusuz bu değerleri dil eğitiminin içine dahil etmek kolay değildir ve bunun için pedagojik yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Yabancı dil öğrencisinin yeni dili öğrenirken dilsel-kültürel yetkinliğe ihtiyacı vardır ve yabancı dil eğitimi, dili yerinde ve uygun olarak kullanımını sağlayan bu yetkinliğin gelişimini temel almalıdır (Dodson, 2002). Bu nedenle araştırmada Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde yer alan “Bayrakbilim ve Türk Bayrakları Müzesi” bir eğitim ortamı olarak kullanılmıştır. Müzede drama uygulamasında, araştırmacı tarafından çalışma yapılacak bölümler, nesnelere, canlandırma yapılacak alanlar belirlenmiş ve iki oturum halinde üç saatlik ders planı hazırlanmıştır.

Araştırmanın temel problem cümlesi “Yabancı uyruklu öğrencilerin müzede yapılan Türkçe derslerinin etkililiğine ilişkin görüşleri nasıldır?” biçimindedir. Türkçe öğrenme amacıyla ülkemize gelen yüksek öğretim öğrencilerinin Türkçe öğrenmeye ilişkin görüşlerini, öğretme yöntemine göre karşılaştırmalı olarak belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırma verileri, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 20 öğrenciden yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmış, verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır.

Araştırmada betimsel tarama yöntemiyle ulaşılan verilerin değerlendirilmesi içerik analizi tekniğiyle yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006) içerik analizinin temel amacının toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak olduğunu belirtmektedir. Öğrenci görüşlerinin analiz ve yorumlama sürecinde: adlandırma, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, frekansların hesaplanması ve yorumlama aşamaları sırasıyla uygulanmıştır. Yapılan içerik analizinde görüşler titizlikle incelenerek katkı, karşılaştırma, kültürel ve dilsel etki biçiminde sınıflandırılmıştır.

Veriler incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, mevcut derslerin daha etkileşimli, eğlenceli ve eğitici olduğunu, aynı zamanda kalıcı olduğunu belirtmektedir. Bu dönütler, eğitimde uygulanan yöntem ve tekniklerin öğrenci güdülenmesinde etkili olduğunu göstermektedir. Uygulamaların ve ders içeriğinin öğrencilerin derse olan ilgisini ve katılımını artırdığı, aynı zamanda konuları daha derinlemesine anlamalarına ve hatırlamalarına yardımcı olduğu düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Yadot, Müze Eğitimi, Yaratıcı Drama, Türkçe Eğitimi.

Kaynaklar:

Dodson, S. L. (2002). The educational potential of drama for ESL. *The Internet TESL Journal*, 8(4).

Ellis, R. (2008). *The study of second language acquisition*. Oxford University Press

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. baskı), Seçkin Yayıncılık.

Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Yapay Zekâ Uygulamalarıyla Metin Düzenleme

Aybegüm Aksak¹, Günsu Taşköprü²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, DİLMER, aybegumaksak@aybu.edu.tr

²Dokuz Eylül Üniversitesi, DİLMER, gunsu.taskopru@deu.edu.tr

Özet

Yabancı/ikinci dil öğretiminde dilsel girdiyi oluşturan en önemli araç metinlerdir. Okuma ve dinleme metinleriyle oluşturulan dilsel girdi öğrencilerin aynı zamanda üretim becerileri olan, çıktı oluşturan konuşma ve yazma becerileri için de temel oluşturmaktadır. Dolayısıyla dil öğretiminde metin seçimi tüm beceriler için büyük önem taşımaktadır. Dil öğretim ortamına taşınacak metinlerin seçiminde dikkat edilmesi gereken birçok husus söz konusudur. Bu hususların en önemlilerinden biri metnin öğrencinin seviyesine uygun olarak düzenlenmiş olmasıdır.

Dil öğretim ortamına taşınan metinler genel olarak kurgu metinler, sadeleştirilmiş metinler ve otantik (özgün) metinler olarak tasnif edilebilir. Bu metin türlerinin seviyelere göre çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni (DAOBM)'nin dil öğretim amacı bireyi hedef toplum içinde sosyal bir aktör hâline getirmek olduğundan öğrencilerin ana dili konuşurları için oluşturulmuş otantik metinlere maruz kalması önemlidir. Ancak otantik metinler her düzeyde doğrudan öğrenciye sunulduğunda seviyeye uygun olmayacağından düzenlenmesi gerekmektedir. DAOBM kazanımlarına göre her düzeyde öğrencilerin kazanması gereken sözcük ve yapı bilgisi farklı olduğundan otantik metinler doğallıkları ve metinsellik unsurları bozulmadan düzeylere göre bu unsurlar göz önüne alınarak düzenlenmelidir.

Gelişen teknoloji tüm alanlarda olduğu gibi dil öğretiminde de önemli bir konuma gelmiş bulunmaktadır. Öğretimin etkililiğini ve kalıcılığını sağlamak, öğretmenler ve öğrenciler için daha pratik ve ulaşılabilir öğretim etkinlikleri gerçekleştirmek teknolojinin bir misyonu hâline gelmiştir. Yabancı dil öğretiminde teknoloji bünyesinde yapay zekâdan yararlanılarak birçok eğitim araç gereci hazırlama imkânı bulunmaktadır. Bu durum göz önünde bulundurularak

araştırmada dil öğretiminin temelini oluşturan, dilsel girdi sağlayan metinlerin yapay zekâ ile öğrenici düzeyine uygun olacak şekilde düzenlenebilir düzenlenemeyeceği sorusuna yanıt aranmak istenmiştir. Bu kapsamda konuları düzeylere göre belirlenmiş beş Türkçe metin seçilerek yapay zekâ uygulamalarından Chat GPT ile A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerine göre düzenlenebilir düzenlenemeyeceği araştırılacaktır. Söz konusu metinler sözcük bilgisi, dil bilgisi ve metinsellik unsurları açısından ele alınıp düzeylere uygun olup olmadıkları değerlendirilecektir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. “Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, alan yazında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken, tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır.” (Sak vd., 2021, s. 208). Bu kapsamda Chat GBT yapay zekâ uygulaması ile düzenlenen beş metin doküman analizi yöntemi ile sözcük bilgisi, dil bilgisi ve metinsellik unsurları bağlamında analiz edilmeye çalışılacaktır.

Araştırma sonucunda Chat GPT uygulamasının metin düzenlemede başarılı olup olmadığı çeşitli açılardan sınanacaktır. Muhtemel sonuç olarak ise araştırmanın yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında öğreticilere metin düzenleme konusunda faydalanabilecekleri bir yöntem sunulması ve aynı zamanda alan yazında gerçekleştirilecek benzer araştırmalara yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil öğretimi, ikinci dil öğretimi, yapay zeka, metin seçimi, metin düzenleme

Kaynaklar:

İşler, E., & Dursun, K. (2000). Yabancı Dil Öğretiminde Metin Seçimi ve Eşsüremlilik. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 53–56.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4, 227–250.

Singh, S. V., & Hiran, K. K. (2022). The Impact of AI on Teaching and Learning in Higher Education Technology. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 22(13), 135–148.

Uslu Üstten, A., & Haykır, T. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Seçimi. *KEFAD Cilt*, 20, 1633–1652. <https://doi.org/10.29299/kefad.2019.20.03.018>

Young, J. C., & Shishido, M. (2023). Investigating OpenAI’s ChatGPT Potentials in Generating

Chatbot's Dialogue for English as a Foreign Language Learning. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 14(6), 65–72.
<https://doi.org/10.14569/IJACSA.2023.0140607>

Zhao, T., & Scholar, G. (2023). AI in Educational Technology. *Preprints.org*.
<https://doi.org/10.20944/preprints202311.0106.v1>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Çevre-Kültür Etkileşiminden Yararlanılması: Kısa Hikâyeler ile Uygulamalı Bir Öğretim

Feyza Özdemir

Bahçeşehir Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe ve Yabancı Diller Uygulama ve Araştırma Merkezi, feyza.ozdemir@bau.edu.tr

Özet

Bir dili öğrenmek o dilin kültürünü öğrenmekle başlar. Kültürün en temel unsurlarından biri ise dil ve o dilin kullanıldığı çevredir. Bu açıdan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyallerin hedef dilin çevresel ve kültürel özelliklerini yansıtması dil öğretimi açısından oldukça önemlidir. Bu önem bağlamında çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma becerisini geliştirmesinde kısa hikâyelerdeki mekân unsurunun uygulamalı etkisini incelemektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde edebi türlerden kısa öykünün tercih edilmesinin sebebi, etkinliklerde yapısal bir anlayış çerçevesinde öğrencilerin aktif kılınarak hedef dilin öğretiminde tamamlayıcı, bütünleştirici ve yaratıcı konumda olmasıdır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden gerçek deneme modelinin son test kontrol gruplu deney desenden faydalanılmıştır. Çalışma grubu, İstanbul Gelişim Üniversitesinde Türkçe hazırlık eğitimi alan B2 seviyesindeki 40 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma süreci 7 haftadır. Veri toplama aracı olarak “Anlama Becerisini Ölçen Bir Başarı Testi”, “Mekân Temelli Okuma Etkinlikleri” ve “Etkinlik Sonu Anketi” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesinde SPSS 22 programından yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre kısa öykülerden tasarlanan mekân odaklı ders içi etkinliklerden yapılan Türkçe öğretiminin okuma becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kısa Öykü, Çevre-Kültür Etkileşimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Okuma Becerisi

Kaynaklar:

AKTAŞ, G. VE GÜNDÜZ, O. (2008). Yazılı ve Sözlü Anlatım. 9. Baskı. Akçağ Yayınları: Ankara.

ANDAÇ, F. (2014). Öykü Yazmak Hikâye Anlatmak. İstanbul: Ceres Yayınları.: 11.

AVAR, A. A.(2009). Lefebvre'in Üçlü Diyalektiği, Dosya 17. Mimarlar Odası Ankara Yayınları, Ankara.

BARIN, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. Türkiyat Araştırmaları: 26.

BÖLÜKBAŞ, F.(2013a). İşitsel- Dilsel Yöntem. M.Durmuş ve A.Okur (Ed.) Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. İstanbul: Grafiker Yayınları. s. 61.

BÖLÜKBAŞ, F. (2013b). Grupla Dil Öğretim Yöntemi. M.Durmuş ve A.Okur (Ed.) Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. İstanbul: Grafiker Yayınları. s. 67.

ÇAĞATAY, S. (1963). Türk Lehçeleri Örnekleri-I, Ankara.

ÇAKMAK, C.(2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihçesine Genel Bir Bakış Denemesi

ÇETİNKAYA, G. (2010). Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması: 13.

DEMİRCAN, Ö. (2005). Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri. İstanbul: Der Yayınları. s.162.

DEMİREL, Ö. (2012). Yabancı Dil Öğretimi.Ankara: Pegem Akademi: 62.

DİLİDÜZGÜN Ş.(2017). Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi, 1. b., Ankara: Anı Yayıncılık.

ERCİLASUN VE.BİCAN, A. (2005). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Ankara: Akçağ Yay.

GÖÇEN VE OKUR (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı: Dil Öğretim Kuramları ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

GÜN, M. (2013). İletişimsel yöntem (communicative method). Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı.Ankara: Grafiker Yayınları: 111.

GÜNAY, V. D. (2007) Metin Bilgisi. Multilingual Yayınları: İstanbul

GÜNEŞ, F. (2013) Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

KARASAR, N. (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi; Kavramlar, İlkeler, Teknikler. 16.baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara: 76-103.

KÖKSAL, D. VE VARIŞOĞLU, B. (2014). Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler. A. Şahin (Ed.), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler (s. 81-111). Ankara: Pegem Akademi.

LÜLECİ, M. (2017). Kent İnsan Roman: Türk Romanında Kentleşme Olgusu Üzerine İncelemeler (1980-2010). Ankara: Gece Yayınları. s. 17.

ONG, WALTER J. (2010). Sözlü ve Yazılı Kültür. Metis Yayınları: İstanbul.

ÖZDEMİR, E. (2007). Yazınsal Türler. Ankara: Bilgi Yayınevi: 221.

SARI, M. (2008). Türkçenin Batı Dilleriyle İlişkisi, Ankara: TDK Yayınları.

ÜLPER, H. (2010). Okuma ve Anlamlandırma Becerilerinin Kazandırılması. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım: 9.

YAYLI, D. VE YAYLI, D. (2011). Yabancı Dil Öğretimi Yaklaşımları ve Yöntemleri. D. Yaylı ve Y. Bayyurt(Ed.), Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika, Yöntem ve Beceriler: Ankara. Anı Yayıncılık. (s.7-28).

ARSLAN, M.(2012). Tarihi Süreçte Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Öğrenimi Çalışmaları. KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi / KSU Journal of Social Sciences 9 (2).

AYDIN, İ. VE TORUSDAĞ, G. (2014). Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Yazınsal Bir Metin Çözümleme Örneği Olarak Refik Halit Karay'ın Garip Bir Hediye'si. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 3/4 2014 s. 109.

AYKAÇ, N. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler. Turkish Studies: 166.

BARIN, E. (2008). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Nasreddin Hoca Fıkralarının Yeri. Türk Yurdu Dergisi, 255, 61-63.

BARTAN, Ö.Ş.(2021). İngilizce Öğretiminde Kullanılan Özgün Kısa Öykülerin Uygunluğunun Değerlendirilmesi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: 467.

BAYRAKTAR, İ., DURUKAN, E. (2016) Türkçe Ders Kitaplarında Metin Sadeleştirme Üzerine bir Değerlendirme. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi. 5(3), 1356-1369.

BOYLU, E. (2014). Dil- Kültür İlişkisi ve İran'da Türkçe Öğretimine Etkisi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16: 20.

BÖLÜKBAŞ, F. (2015). Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Metinlerinin Dil Düzeylerine göre Sadeleştirilmesi. International Journal of Languages' Education and Teaching, 924-935.

DURMUŞ, M. (2013). İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine. Turkish Studies 8 (1), 1291-1306.

DURMUŞ, M. (2019). Yabancı Dil Öğretimi Sınıflarında Ana Dilinin Yeri. Sakarya University Journal of Education: 568.

EROL, H.F. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Okunabilirlik. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Cilt / Sayı L.s.30.

EREK, A.N. VE ÖDEKAN, A. (2008). Ekran ve Yer: Uzamsallık ve 1990' lardan Sonra Sanat Üretimi. İTÜ Dergisi. s. 15.

GHULYAN,H. (2017). Lefebvre'nin Mekân Kuramının Yapısal ve Kavramsal Çerçevesine Dair Bir Okuma. ÇYYD:1-29.

GÖÇER, A. (2012). Dil- Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. Türk Dili ve Edebiyat Dergisi:51.

HUBER, E. (2007). Bildirişim Edincinin Dil Edincine Etkisi. Dil Dergisi. s. 11.

IŞIK, A. (2008). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlılıklar Nereden Kaynaklanıyor?. Journal of Language and Linguistic Studies: s.22.

KARAMANLIOĞLU, A. F. (1963). "Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi", TDED, XII, İstanbul.

KAYA, K. (2000). Meslek Yüksekokulunda Teknoloji Kullanımı: Malatya Yüksekokulu Teknik Bölümler Örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi: 22

KALENDEROĞLU, İ. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Temel Düzey (A1-A2) Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. 21. YY' da Eğitim ve Toplum Dergisi: 75.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Suriyeli Öğrencilere Türkçe Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımının Konuşma Becerisine Etkisi (Voki Örneği)

Meryem KOÇYİĞİT

*Gaziantep Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü/Türkçe Eğitimi (YL) (Tezli)
kocyigitmeryem99@gmail.com*

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine olan talep son yıllarda çeşitli nedenlerle artmıştır. Bireylerin Türkçeyi öğrenmek istemelerinin nedenlerini Tok ve Yığın (2013); akademik nedenler, ekonomik nedenler, turistik nedenler, akrabalık bağları, tarihi bağlar, siyasi nedenler, evlilik ve dinî bağlar olarak sıralamıştır.

Son yıllarda Suriye’de olan iç savaştan kaynaklı olarak ülkemize gelen Suriyelilerin Türkiye’de yaşamaya başlamasıyla beraber Türkçe öğrenimine olan talep oldukça artmıştır. Bu alandaki taleplerin artması bu kapsamda verilecek eğitimlerin artırılmasını ve çeşitlendirilmesini gerekli hale getirmiştir. Bunu sağlamanın yolu ise teknolojinin bu alanda hazırlanan materyallere entegre edilmesi ile sağlanabilir.

Biçer ve Alan (2022) diğer dillerin öğretiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de teknolojinin ve dijitalleşmenin önem kazandığını vurgulamıştır. Dolayısıyla Türkçenin yabancılara öğretimi sürecinde geliştirilecek her türlü eğitim ortamının farklı uyarılarla zenginleştirilmesi gerekmektedir (Baş ve Yıldırım, 2018). Bu doğrultuda özellikle teknolojinin her alanda kendini gösterdiği çağımızda eğitim ortamları ile entegre olması, Web 2.0 araçlarının kullanılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Yıldız ve Ateşli (2022) teknoloji ile bütünleşmiş olan çağımızın Türkçe öğretimi sürecini Web 2.0 araçlarıyla desteklemeye ve çeşitlendirmeye olanak sağladığını vurgulamışlardır.

İnsanlar bir dili öğrenirken öncelikle o dilin sözlü iletişim boyutunu içeren dinleme ve konuşma becerileri karşılaşmaktadır. Üretici dil becerilerinden olan konuşma becerisi Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi sürecinde dil öğrencilerini zorlandığı beceriler

arasındadır. Bundan dolayı bireylerin bu beceriyi edinmeye yönelik öz yeterlik algıları da düşüktür. Konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algısının düşük olması bu becerideki başarıyı da olumsuz etkilemektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde bu kadar önemli bir paya sahip olan konuşma becerisinin başarılı bir şekilde kazandırılması ve bu beceriye yönelik öz yeterlik algısının geliştirilmesinde kullanılacak etkinlikler ve materyaller önemlidir. Son zamanlarda bu materyallerin dijitalleştirilmesine yönelik bir eğilim başlamıştır. Yapılan araştırmalar teknoloji ile bütünleşmiş etkinliklerin geleneksel etkinliklerden daha etkili olduğunu göstermiştir (Çıldır ve Koçak, 2022).

Web 2.0 araçlarının öğretim sürecine dahil edildiği bu araştırmanın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma eğitimi çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmada Görev Temelli Yönteme uygun olarak Web 2.0 araçlarından “Voki” aracılığıyla animasyon karakteri seslendirmenin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli öğrencilerin konuşma becerisi başarı düzeyi ile konuşma öz yeterlilik algı düzeylerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada deney ve kontrol grubu öğrencileri arasındaki konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algıları ve konuşma becerisi başarıları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden öntest sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu model araştırma sürecinde etkisi araştırılan bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini ve bu değişkenler arasındaki sebep sonuç ilişkisini ortaya koymada kullanılan araştırma desendir (Creswel, 2020).

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Yorgancı (2021) tarafından geliştirilmiş olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Bağımsız Konuşma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı” ile öğrencilerin öz yeterlik algılarını ölçmek için Sallabaş (2013) tarafından geliştirilmiş olan “Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada araştırmanın problemine ve alt problemlerine uygun olarak nicel veriler toplanmıştır. Nicel veriler araştırmadaki deneysel işlemin öğrencilerin konuşma başarı düzeyleri ile konuşma öz yeterlilik algılarını etkileyip etkilemediğini belirlemek için yapılan ön test ve son test ölçümlerinden toplanıp analiz edilmiştir. Elde edilen verilerden kullanılan Web 2.0 aracının öğrencilerin konuşma başarıları ile konuşma öz yeterlilik algılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Konuşma becerisi, Web 2.0 araçları , Voki

Kaynaklar:

Ateşli, A., & Yıldız, D. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Web 2.0 araçlarıyla Bloom Taksonomisine uygun etkinlik örnekleri. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 4-25.

Baş, B., & Yıldırım, T. (2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde teknoloji entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*.

Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.

Çıldır, M., & Koçak, M., (2022). Web 2.0 araçlarının ikinci yabancı dil Almanca dersinde kullanılmasına yönelik öğrenci görüşleri. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi* , vol.4, no.7, 52-88.

Sallabaş, M. E. (2013). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için konuşma öz yeterlik ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Dumlupınar University Journal of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (36).

Tok, M., & Yığın, M. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(8).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde bilimsel araştırma yöntemleri* (9. Bas.). Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Yılmaz, N., Biçer, N., & Yakup, Alan. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan web 2.0 araçlarına yönelik öğretici görüşleri. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 26-44.

Yorgancı, O. K. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde podcast (sesli yayın) kullanımının üretici dil becerilerine etkisi. Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

How to optimize the learning of Turkish as L2 for Greek L1 learners? Two didactic proposals

Gülshen Sakhatova,¹ Fani Lazari,² Katerina Antoniou Karantoki, Theodora Konisi

Abstract:

Turkish is one of the official languages of the Republic of Cyprus. At the University of Cyprus, Turkish is a core module of the curricula offered by both the Department of Turkish Studies and the Language Centre. Moreover, there are numerous additional factors that motivate Greek Cypriots to pursue the acquisition of Turkish as a second language (henceforth referred to as L2), including the attainment of advanced qualifications within the civil sector or the enhancement of their employment opportunities.

The most recent research on the teaching of Turkish L2 to learners with Greek L1 has revealed that they often encounter several challenges. As Kaili, Çeltek and Papadopoulou (2016), Kaili and Çeltek (2012, 2011) have observed, this is particularly the case regarding the Turkish markers of tense, aspect and modality. Furthermore, Erguvanlı-Taylan (2001, 1997), Erguvanlı-Taylan and Özsoy (1993) state that the semantics of each individual Turkish marker should be decoded in the context of language teaching.

The paper discusses the findings of a study conducted on the efficacy of TBLT-based lesson designs, implemented in the context of two ongoing research projects at the University of Cyprus: "Turkish-Greek Manual" and "TBLT for Turkish L2."

The objective of the studies has been to ascertain how the acquisition of Turkish L2 can be optimized for learners who have Greek as their first or educational language (hereafter L1).

The results from previous research mentioned above are further closely related to the findings of the present study. The distribution of questionnaires, the monitoring of lessons and the allocation of tasks to learners provided insights into the following: Learners of different ages learning Turkish L2 have experienced challenges attributed to the semantics and use of the distinctive features of the

polysemantic markers such as -(A/I)r, or -mİş. Moreover, learners demonstrated an inability to associate the use of certain markers with their modality meanings, specifically epistemic or deontic.

Considering the research findings and the documented learning challenges, a series of lesson designs have been developed and subjected to evaluation. For the lesson designs we have drawn upon data which maximize cultural sensitivity, for instance, from a common Turkish-Greek Cypriot food cuisine. Moreover, data from a variety of media sources, including podcasts and films/short films, have been employed. We applied therefore the task-based teaching/learning approach (Ellis 1993, 2005; Willis 1996; Nunan 2004; among others). Following each lesson unity, an assessment was conducted to determine whether the TBLT design had enhanced comprehension and use of diverse markers. The analysis of the data collected from the lessons, including the motivation questionnaires has demonstrated that TBLT-designed lessons have not only actively facilitated the acquisition and nuanced use of certain Turkish markers, but also significantly influenced the social and emotional learning of Turkish L2. Furthermore, the results obtained have illustrated that the lessons designed in this way facilitate intercultural links and communication.

Keywords: Teaching Turkish as Second and Foreign Language, TBLT for Turkish L2

References:

- Ellis, R. (1993). Second language acquisition and the structural syllabus. *TESOL Quarterly*, 27(1), 91-113.
- Ellis, R. (2005). Principles of instructed language learning. *System*, 33(2), 209-224.
- Erguvanlı-Taylan, E. & Özsoy, S. (1993). Türkçedeki bazı kiplik biçimlerinin öğretimi üzerine. *VII. Dilbilim Kurultayı: Bildirileri*, 1-9. doi:10.1075/la.44.05tay
- Erguvanlı-Taylan, E. (2001). On the relation between temporal/aspectual adverbs and the verb form in Turkish. In E. Erguvanlı- Taylan (ed.), *The Verb in Turkish* [Linguistik Aktuell/Linguistics Today 44] (pp. 97-128). Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/la.44.05tay>
- Erguvanlı-Taylan, E. (1997). *Türkçede görünüş, zaman ve kiplik ilişkisi: {-DI} biçimbirimi*. *XI. Dilbilim Kurultayı: Bildiriler*, 1-11.
- Kaili, H. & Çeltek, A. (2011). The Puzzling Case of Geniş Zaman for the Greek-speaking learners of Turkish. In L. Uzun & Ü. Bozkurt (eds.), *Theoretical and Applied Researches on Turkish Language Teaching* (pp. 545-557). Essen: Die Blaue Eule.
- Kaili, H. & Çeltek, A. (2012). On the teaching of -mİş to foreign learners of Turkish. *Dilbilim Araştırmaları*, 2012(2), 1-20.
- Kaili, H., Çeltek, A. & Papadopoulou, D. (2016). The acquisition of TAM markers in L2 Turkish: Evidence from Greek learners. In A. Gürel (ed.), *Second Language Acquisition of Turkish* (pp.75-106). Amsterdam: John Benjamins.

2. Uluslararası Miras Dil ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu
İstanbul / Türkiye
21-22 Eylül 2024

Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press.
<http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511667336>

Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Longman.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Zagreb Üniversitesi Türkoloji Öğrencilerinin Türkçe Vurgu Üretimleri

Betül GÖKTAŞ

Bağımsız araştırmacı, betulgoktas89@gmail.com

Özet

Bireyler farklı amaçlarla yabancı dil öğrenirler ve hedef dil konuşurlarıyla iletişime geçerler. Öğrencilerin hedef dil konuşurlarıyla iletişime geçebilmesi için üretim becerilerinde (konuşma-yazma) performans göstermesi gerekir. İletişim kurmanın en ilkel ve ekonomik yolu konuşma olduğu için bireylere bu becerinin öğretilmesi, dil öğretim sürecinin en temel noktasıdır (Kurudayıoğlu & Sapmaz, 2016, s. 87). Konuşma becerisi, hedef dilde öğrenilen sözcüklerin alelade yan yana getirilmesi değildir. Hedef dil konuşurları öğrencilerin ne söylemek istediğini bu şekliyle bir noktaya kadar anlayabilir ancak karmaşık veya akademik konularda hedef dil konuşurlarının aksanlı veya tekdüze konuşması, iletişim engellerine neden olabilir. Bireylerin üretim becerilerinde anlaşılır bir performans gösterebilmesi veya kendini doğru ifade edebilmesi için hedef dilin ses, sözcük, anlam, yapı bilgisine ve toplumdilbilimsel özelliklere sahip olması gerekir. Konuşma becerisinde ise bunlarla birlikte dilin parçalı ve parçalarüstü birimlerine yönelik bir farkındalığa sahip olmak gerekir. Yazmadan farklı olarak bireyler, hedef dil konuşurlarıyla anlık iletişime geçerler ve bu süreçte ana dilin fonolojik filtresine takılırlar. Lenneberg (1967) genel olarak 11-14 yaşlarından sonra yabancı aksanın başladığını belirtir. Bireyler, konuşmaları sırasında ana dili engeliyle karşı karşıya kalabilir. Ana dili filtresi özellikle fonolojik işleme becerisinde kendini gösterir. Fonolojik işleme, yazılı ve sözlü dilin işlenmesinde fonolojik bilginin yani dilin parçalı ve parçalarüstü yapılarının kullanılması anlamına gelir (Wagner ve Torgesen, 1987, s.192). Fonolojik bilgi ise hedef dilin parçalı-parçalarüstü yapılarına yönelik bilgiyi içerir. Özellikle Türkçe gibi dillerde anlama etki eden prozodik özellikler, mesajın alıcıya doğru şekilde aktarılabilmesi için bilinmesi gereken özelliklerdir. Yani doğru iletişim için konuşma, prozodik özelliklerden bağımsız gerçekleşemez. Konuşmanın başlangıcından sonuna dek oluşan dizgenin tümü vurgu, hız, tonlama, ses perdesindeki yükselme ve alçalmaları içeren prozodiyi taşır (Erdem Nas ve Akbulut, 2021, s.187). Johanson, Türkçede

önemli unsurlara dikkat çekmek için vurgunun kullanıldığını belirtmiştir (2021, s.956-957). Buna göre Türkçede soruları ve emirleri belirlemek; potansiyel belirsizlikleri önlemek; onaylayıcı, açıklayıcı, resmî, nazik, ikna edici, ısrar edici veya tarafsız karakterin pragmatik anlamlarını iletmek; öfke, üzüntü, korku, mutluluk, rahatsızlık, iğrenme, tahammülsüzlük, şaşkınlık gibi duygusal özellikleri yansıtmak için yapılan prozodik düzenlemeler önemlidir. Ancak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin zihninde ana dillerinden kaynaklı bu bilgi bir zemine oturmayabilir. Üstelik öğreticiler veya derslerde kullanılan dil öğretim materyalleri sesletim becerisini geliştirmeye yönelik yeterli içerik sunmadığı için öğrenciler Türkçenin sesletimine yönelik bilgiyi edinememiş olabilir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni bu farkındalıkla tamamlayıcı cildinde prozodik bilgiyi de içeren sesbilimsel denetim ölçeğini yayımlamıştır. Ölçeğe göre öğrenci B1 düzeyinden itibaren tonlamayı ve vurguyu hem ifade hem de sözcük düzeyinde tahmin edebilecek farkındalığa sahiptir (CEFR, 2021, s. 187-189).

Zagreb Üniversitesindeki Türkoloji kürsüsü 1994 yılında kurulmuştur. Hâlihazırda 3 yıl lisans 2 yıl yüksek lisans eğitiminin verildiği bölümde yaklaşık 150 öğrenci eğitim görmektedir. Öte yandan her biri Türk dilinin temsilcisi olmaya aday öğrencilerin Türkçenin anlam örüntüsüne ve doğal olarak vurgu yapısına hâkim olması beklenmektedir. Hint-Avrupa dil ailesine mensup Hırvatçada vurgu, tona bağlıdır ve belirgin bir hecede bulunmamaktadır (Goedemans & Hulst). Türkçede ise vurgu genellikle son hecededir. Bu çalışmada Zagreb Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğrencilerinin Türkçede vurguyu nerede yapılandırıldığını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Zagreb Üniversitesi Türkoloji Bölümü son sınıf öğrencilerinin konuşma performansları Praat ses analizi programı aracılığıyla incelenerek vurgu üretimlerine yönelik betimsel analiz yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türkçe, Hırvatça, vurgu, Praat.

Kaynaklar:

CEFR. (2021). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme*. Ankara: MEB.

Erdem Nas, G. (2023). Hırvatistan'da Türk Dili Çalışmaları. Y. Yılmaz, & Ö. Çangal içinde, *Yurt Dışında Türkoloji ve Türkçe Öğretimi 3* (s. 67-80). Kırklareli & Erzurum: FENOMEN & RumeliYA Yayıncılık Publishing .

Erdem Nas, G. (2023). Kelimeler ve Sesler Arasında Tipolojik Bir Çalışma Türkçe-Hırvatça. L. Karahan, & H. Yıldız içinde, *Doğumunun 80. Yılında Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun Armağanı* (s. 801-810). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Erdem Nas, G., & Akbulut, B. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Bütün Bilimsel Bir Yaklaşım-Boşnak Konuşurların Türkçe Vurgu Üretimleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Bellekten*, 72, 185-208.
- Goedemans, R., & Hulst, H. v. (2024). *Fixed Stress Locations*. (M. S. Dryer, & M. Haspelmath, Dü) 07 21, 2024 tarihinde WALS Online: <http://wals.info/chapter/14> adresinden alındı
- Inkelas, S., & Zec, D. (1988). Serbo-Croatian pitch accent: The interaction of tone, stress, and intonation. *Language*, 227-248.
- Johanson, L. (2021). *Turkic*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Kurudayıoğlu, M., & Sapmaz, S. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Öğretimine Dair Öğretmen Bilişleri. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 8(3), 85-102.
- Lenneberg, E. H. (1967). The Biological Foundations of Language. *Hospital Practice*, 2(12), 59-67.
- Wagner, R. K., & Torgesen, J. K. (1987). The Nature of Processing and Its Causal Role in the Acquisition of Reading Skills. *Psychological Bulletin*, 101(2), 192-212.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Multilingual Resilience: Navigating Monolingual Ideologies in Turkish Language Education

Hatice Altun¹

¹Pamukkale University, School of Foreign Languages

haticealtun@gmail.com

Abstract

In the evolving field of language education, particularly within the context of Turkish as a second and heritage language, there is a critical need to reassess traditional language teaching methodologies. Historically, foreign language instruction has been anchored in the pursuit of native-like proficiency, inadvertently fostering a hierarchical view of languages. However, this approach fails to address the realities faced by today's multilingual learners, particularly those with diverse linguistic backgrounds.

This study explores the experiences of 15 foreign students enrolled in Turkish language preparatory courses at a state university. Originating from various regions across Asia and Africa, these students typically possess a rich linguistic repertoire, speaking four to five languages. Yet, they find themselves in an educational setting where only Turkish is prioritized, with little to no consideration for the potential linguistic bridges provided by other languages, particularly English.

Despite the monolingual focus prevalent in Turkish language education, this research reveals the significant challenges these students face in maintaining their ethnic and linguistic identities. The exclusionary practices of monolingual instructors often marginalize these students, undermining their educational experience and perpetuating a cycle of linguistic and cultural alienation.

Using a mini-ethnographic approach, this study examines how entrenched monolingual ideologies in Turkish language education impact the identity formation and language acquisition of multilingual students. Through interviews and observations in a public university—a microcosm of ethnic, cultural, and linguistic diversity—this research provides insights into the students' struggles and their strategies of resistance.

The findings indicate that embracing multilingual pedagogies in Turkish language education can significantly enrich the learning environment. By challenging monolingual ideologies and incorporating students' entire linguistic repertoires, educators can foster a more inclusive and supportive educational experience. This study advocates for a shift towards pedagogical practices that recognize and valorize the multilingual identities of students, aligning with the conference's focus on the future of bilingual and multilingual Turkish language education.

This research highlights the importance of adopting a plurilingual approach in educational settings, which not only supports the identity development of multilingual students but also challenges

restrictive monolingual ideologies. By doing so, educational institutions can better accommodate the realities of globalization and multilingualism, creating a more democratic and inclusive educational environment.

Key Words: Multilingual Education, Monolingual Ideologies, Turkish Language Teaching, Identity Formation.

References:

1. Cummins, J. (2008). BICS and CALP: Empirical and theoretical status of the distinction. In B. Street & N. H. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of Language and Education* (pp. 71-83). Springer.
2. García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan.
3. Heller, M. (2007). *Bilingualism as ideology and practice*. In M. Heller (Ed.), *Bilingualism: A Social Approach* (pp. 1-22). Palgrave Macmillan.
4. Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation* (2nd ed.). Multilingual Matters.
5. May, S. (2014). *The multilingual turn: Implications for SLA, TESOL and bilingual education*. Routledge.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Alfabe Farklılığı Konusuyla İlgili Deneyimleri

Burcu Moral¹, Nurşat Biçer²

¹Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü,
burcumoral@gmail.com

²Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
nursatbicer@gmail.com

Özet

Toplumların kendi yazı dillerini geliştirmesiyle birlikte pek çok harf sistemi ortaya çıkmıştır. Kimi toplum bir sesi hayvan şeklinde tasvir ederken kimisi ise farklı şekillerde yazıya geçirmiştir. Yazı dilinin işaretlerden oluşan bir sistem olduğu düşünüldüğünde hem ana dil hem de yabancı dil açısından dil öğrenim ve öğretiminin temeli olan alfabeleri bu sistemin anahtarı olarak görmek mümkündür. Bir yabancı dili öğrenmek zorunda olanlar, ilk önce dil ediniminin temelini oluşturan alfabeyi öğrenip ardından diğer aşamalara geçmişlerdir (Arslan, 2011; Akt: Çiftçi & Demirci, 2019; Yalap & Ünsal, 2019). Yabancı dil öğrencisi, duyduklarından hareketle hedef dili konuşmayı başarabilir ancak o dili okuma ve yazma alanında etkin bir şekilde kullanabilmek için alfabe öğrenmek durumundadır. Özellikle ana dilinde farklı alfabeyle sahip bireylerin yabancı bir dili gerçek anlamda kullanabilmelerinin yolu, o dilin alfabesini öğrenmekten geçer.

Türkiye Türkçesinin yabancı/ikinci dil olarak öğretildiği coğrafyanın gün geçtikçe genişlemesi, Türkiye içerisinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen sayısının giderek artış göstermesi ve Türkiye'ye komşu ülkelerde yaşanan siyasi, ekonomik ve sosyal krizler sebebiyle Türkiye'nin son yıllarda sığınmacı akınına uğrayan ülkelere biri hâline gelmesi; yabancılara Türkçe öğretiminin gerek akademik gerek uygulamaya dönük boyutunun ciddi olarak ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Yurt içinde ve yurt dışında yürütülen yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetlerinin merkezî bir koordinasyondan yoksun olduğu ve birbirinden kopuk bir şekilde gerçekleştirildiği görülmektedir. Koordinasyon eksikliği ise yabancılara Türkçe öğretiminde standartlaşma ve nitelikte asgari yeterlikleri sağlamayı güçleştirmektedir (Başar, 2022, s.29). Özellikle komşu ülkelerdeki çeşitli krizler nedeniyle ülkemizi etkileyen göç dalgası bu durumu daha belirgin hale getirmiştir. Ana dilleri ve

alfabeleri farklı olan mültecilerin topluma uyumu için bu kişilere Türkçe öğretimi verilmeye başlanmıştır. Öğrenci sayısındaki bu ani artış, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki sorunları da gün yüzüne çıkarmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminin geçmişi çok eski tarihlere dayansa da alanyazın tarandığında güncel sorunlar arasında alfabe farklılığının da yer aldığı görülmektedir. Toplumlar farklı alfabeleri kullandıkları müddetçe yabancı dil öğretiminde alfabeyle ilgili zorluk yaşanma ihtimali hep olabilir. Fakat öğreticilerin oluşabilecek zorluklar ve çözümleri hakkında bilgi sahibi olmaları, bu durumun öğretim sorunu olmaktan çıkmasını sağlayabilir. Alanyazında alfabe sorunuyla ilgili az sayıda araştırma olması ve alfabe farklılığıyla ilgili öğretici deneyimlerini ele alan bir çalışmaya rastlanmaması, bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu sebeple bu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin deneyimlerini incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu; kolay ulaşılabilir durum örneklemeyle belirlenen, Türkiye'nin farklı bölgelerinde yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan 10 öğreticidir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ve MAXQDA 2024 aracılığıyla analiz edilmiştir. Bulgulardan elde edilen sonuca göre öğreticilerin benzer ve farklı görüşlere sahip olduğu, katılımcıların bir kısmı konuyla ilgili daha fazla bilgiye sahipken diğer kısmının daha az görüş belirttiği görülmüştür. Araştırmada elde edilen verilerin, öğreticilerin alfabeden kaynaklı sorunlar ve çözümleriyle ilgili bilgilerine dikkat çekmesi ve bilgi eksikliklerinin giderilmesine yönelik yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, alfabe farklılığı, öğretici görüşleri, öğretici deneyimleri, fenomenoloji.

Kaynaklar:

- Başar, U. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi politikası nasıl olmalıdır? İçinde E. Boylu & L. İltar (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Politika, Program, Yöntem ve Öğretim* (s. 29–61). Pegem Akademi.
- Çiftçi, Ö., & Demirci, R. (2019). Alfabe farklılıklarının yabancılara Türkçe öğretimindeki etkisi. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 7(19), 96–127. <https://doi.org/10.12992/TURUK824>
- Yalap, H., & Ünsal, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi hizmeti veren kurumlarda/merkezlerde alfabe öğretimi. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 246–265. <https://doi.org/10.26899/INCISS.274>

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Masal Kullanımının Türkçe Öğrenme Motivasyonuna Etkisi

Yakup Alan¹, Tunahan Eren Arslan²

¹ Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,
yakupalan@sakarya.edu.tr

² Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,
tunahanarslan@sakarya.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, masalların yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin Türkçe öğrenme motivasyonu üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma desene uygun hazırlanacaktır. Araştırmanın nicel boyutunda tek grup ön test-son test desenli deneysel model, nitel boyutunda ise olgu bilim deseni kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki 15 öğrenci oluşturacaktır. Dersler, 4 masal kullanılarak hazırlanmış dinleme, okuma, konuşma ve yazma etkinlikleri kullanılarak işlenecektir. Araştırmanın nicel verileri Sevim (2019) tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği kullanılarak nitel verileri ise araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Nicel verilerin analizinde SPSS programı, nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılacaktır. Araştırma sonucunda, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenme motivasyonları üzerinde masal kullanımının etkisi ortaya çıkarılacaktır. Ayrıca öğrencilerin derslerde masal kullanımına ve masalların motivasyona etkisine yönelik görüşleri de ortaya çıkarılacaktır. Araştırma sonuçlarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere, ders kitabı ve materyal hazırlayanlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe, motivasyon, masal, Yabancılara Türkçe öğretimi.

The Effect of Using Fairy Tales in Teaching Turkish as a Foreign Language on Turkish Learning Motivation

Yakup Alan¹, Tunahan Eren Arslan²

¹ *Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,
yakupalan@sakarya.edu.tr*

² *Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,
tunahanarslan@sakarya.edu.tr*

Abstract

The aim of this research is to determine the effect of using fairy tales on students' motivation to learn Turkish as a foreign language. To achieve this aim, the research will be designed using a mixed-methods approach, incorporating both quantitative and qualitative research methods. The quantitative aspect of the study will use a pre-test/post-test experimental design with a single group, while the qualitative aspect will employ a phenomenological design. The study group will consist of 15 B1 level students learning Turkish at Sakarya University's Turkish Language Teaching Application and Research Center. The lessons will be conducted using listening, reading, speaking, and writing activities prepared with 4 fairy tales. Quantitative data will be collected using the Motivation Scale for Learning Turkish as a Foreign Language, prepared by Sevim (2019), while qualitative data will be gathered through a semi-structured interview form prepared by the researchers. SPSS software will be used for analyzing quantitative data, and descriptive analysis will be employed for qualitative data. The research aims to reveal the impact of using fairy tales on the motivation of students learning Turkish as a foreign language. Additionally, it will provide insights into students' opinions on the use of fairy tales in lessons and their effects on motivation. The results of the study are expected to contribute to educators teaching Turkish as a foreign language, as well as to those preparing textbooks and materials.

Keywords: Turkish teaching, Turkish as a foreign language, motivation, fairy tales, teaching Turkish to foreigners.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZİHİN HARİTALAMA TEKNİĞİ İLE KELİME ÖĞRETİMİ: MINDMEISTER ÖRNEĞİ

Anıl Şen¹, Vildan Çiçek²

¹Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi TÜMER,
asen@fsm.edu.tr

²Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi TÜMER,
vcicek@fsm.edu.tr

Özet

Kelimeler duygu ve düşüncelerin ifade biçimi olarak insana sosyal bir varlık olma imkânı tanır. İnsan kelimeler vasıtasıyla düşünüp kendini ifade eder ve iletişim kurar. İnsanın kelime ve kavramlarla düşündüğü, zihninde oluşan durumları sözcük ve sözcük öbekleriyle ifade ettiği göz önünde tutulursa dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, konuşma ve dinlemenin bireylere kazandırılması ve bu becerilerin kullanılmasının sağlanması için sözcük dağarcığı oldukça önemlidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında düşünüldüğünde öğrenenlerin 4 temel dil becerisini kazanabilmesinde kelime bilgisi ve sözcük dağarcığı önem arz etmektedir ve öğrenenlere bunların kazandırılması öğreticiler için bir gerekliliktir.

Bu noktada kelime bilgisinin ve sözcük dağarcığının geliştirilmesi için yenilikçi yöntemlere ve uygulamalara ihtiyaç vardır. Bu yöntemlerden biri zihin haritalama tekniğidir. Zihin haritalama tekniği ile görsel ve kavramsal haritalar oluşturularak öğrenenlerin kelime öğrenimi ve kullanımında ilerleme kaydedilebilir. Bu tekniği yenilikçi bir yaklaşımla web araçları üzerinden kullanabiliriz. Mindmeister adlı web 2.0 aracı zihin haritalama tekniği ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere kullanılabilecek bir uygulamadır.

Bu çalışmada Web 2.0 araçlarından Mindmeister'in yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler üzerinde kelime bilgisinin geliştirilmesi ve kullanımına yönelik etkisi öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Çalışmanın metodolojisinde öğrencilerin kelime bilgisini artırmak için üç farklı tema seçilmiştir. Bu temalardan birincisi zaman yönetimi ikincisi çalışma hayatı, üçüncüsü para kazanmak başlığı altında belirlenmiştir. Bu üç tema üç etkinlik olarak planmış, toplamda üç gün ve altı saatlik süre içerisinde uygulanmıştır. Çalışmanın katılımcı sayısı sekiz öğrenci ile sınırlandırılmıştır Uygulamanın sonunda öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu verilmiştir. Bu formda on adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Sorulara verilen cevaplar sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda Mindmeister Web 2.0 aracı öğrenci görüşleri doğrultusunda çoğunlukla olumlu değerlendirilmiş, kelime bilgisini artırdığı, yeni kelimelerin öğrenimini kolaylaştırdığı, rekabete dayalı ve eğlenceli bir uygulama olduğu sonucuna varılmıştır. Uygulanan kelime öğretimi etkinliklerinin sonuçları da çoğunlukla olumlu geribildirimler almıştır. Öğrenciler, etkinliklerin yeni kelimelerin öğretilmesini sağlaması, interaktif bir yapıda olması, görsellerle ve videolarla zenginleştirilmesi noktasında olumlu görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Zihin Haritalama, kelime öğretimi, web uygulamaları, Mindmeister.

Kaynaklar:

- Açıkgöz-Akkoç, E. (2019). *Kavram haritalarının akademik başarıya etkisi: Bir meta analiz çalışması*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buzan, T. & Buzan B. (2023). *Zihin haritaları*. İstanbul: Alfa Yayınları
- Büyükkız, K. Kaan & Hasırcı S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Selçuk B. Demir (Çev.). Ankara: Eğiten Kitap
- Çevik, H. (2023). *Türkiye'de zihin haritası tekniğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 42(9), 959- 982
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. İstanbul; Bayrak Yay.

- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İnal, E & Arslanbaş F. (2021). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Öğretiminde İletişim Odaklı Web 2.0 Araçları ve Uygulama Örnekleri. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16(özel sayı), 228 -249
- Karatay, H. (2004). *İlköğretim İkinci Kademedeki Türkçe Ders Kitaplarının Ortak Kelime Kazandırma Yönünden Değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Nation, İ.S.P. (1994). *New ways in teaching vocabulary*. TESOL.
- Wahid, Hj, J. & Sudirman S. (2023). The effect of mind mapping technique on students' writing skills, *JOLLT*
- Yaylak, E. & İnan S. (2018) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanma düzeyleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(2). 62 -87
- Yin, R. (1984). *Case study research: design and methods*. (3. Basım). California: Sage Publications.

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâye Kullanımı

Mustafa Necip ALAYBEYOĞLU¹, Nazik Müge TEKİN²

¹ *Yüksek Lisans Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, mustafanecipalaybeyoglu@gmail.com*

² *Öğr. Gör. Dr., Kastamonu Üniversitesi, TÖMER, nmtekin@kastamonu.edu.tr*

Özet

Günümüzde ülkemize daha fazla uluslararası öğrencinin gelmesiyle son yıllarda yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanı daha fazla önem kazanmıştır. TÖMER ve DİLMER’lerde pek çok uluslararası öğrenciye ve kursiyere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi verilmektedir. Bu öğretim sırasında karşılaşılan sorunlardan birinin alanda yeteri kadar ve farklı materyal bulunmaması olduğu düşünülmektedir. Teknoloji araçları, hayatımızın her noktasında önemli bir hâle gelmiştir. Bu önem eğitim alanında da kendisini göstermektedir. Yaşadığımız bilgi çağında öğretim yöntem ve teknikleri, dil öğrencilerinin bilgiyi yapılandırmalarına yardımcı olmakla beraber onların dikkatini çekerek; ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayarak motivasyonlarını arttıracak şekilde dijital donanımlarla desteklenmeli, teknoloji tabanlı yeni yöntemler öğrenme aracı olarak sunulmalıdır. Bu araçlardan biri de dijital hikâyelerdir. Dijital hikâye kullanımı eğitim alanında disiplinler arası bir katkı sağlamaktadır. Günümüzde yabancı/ikinci dil öğretiminin daha çok dijital ortama kayması ve sınıflardaki teknolojik olanakların görsel, işitsel multimedya materyallerin kullanımına imkân vermesi, yabancı dil öğrencilerinin öğrenme süreçlerine katılma şekli ve süreçteki beklentilerinin değişmesiyle dijital materyallerin kullanılması zorunlu hâle gelmiştir. Sınıf içi ya da çevrimiçi öğretim ortamlarında dijital hikâyecilik ile ilgili alan yazında yapılan araştırmalara bakıldığında dijital hikâye kullanımının, yabancı dil öğretiminde öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı (Barrett, 2006; Hung, Hwang ve Huang 2012; Yang ve Wu, 2012; Kahraman, 2013), motivasyonlarını yükselttiği (Hathorn, 2005; Robin, 2006; Hung, Hwang ve Huang 2012; Kahraman, 2013; Trent, 2012), problem çözme yeteneklerini geliştirdiği (Hung, Hwang ve Huang 2012) ve yaratıcı düşünme becerilerini olumlu yönde

etkilediği (Wu ve Yang, 2008) sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda dijital hikâye kullanımının yabancı/ikinci dil öğretiminde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde de dijital hikâye kullanımı dil becerilerini kazandırmada öğreticilere yardımcı olacak, süreci olumlu etkileyecektir. Belirtilen ihtiyaç doğrultusunda hazırlanacak bu çalışmada dijital hikâyelerin yabancı/ikinci olarak Türkçe öğretimi A1 seviyesine uygun şekilde oluşturulabilmesi için yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan öğretim setlerinin ilgili bölümleri dil bilgisel ve tematik yönden incelenecektir. Hikâye metinleri bu doğrultuda öğrenci kazanımlarına uygun olabilecek dil bilgisi yapıları ve temalara dayanılarak hazırlanacaktır. Çalışmada ilgili öğretim setleri incelenip esas alınacağından belge tarama yöntemi kullanılacaktır. Bununla birlikte dijital hikâyeler üretirken belirli süreçler bulunmaktadır. Çalışmada, Jakes ve Brennan'ın (2005) dijital hikâye üretme sürecinin aşamaları temel alınacaktır. A1 seviyesi için oluşturulacak metinlerin dijital platformda düzenlenmesi ve ürün oluşturulmasında "Wondershare Anireel" ve Pixton" video yapma programları kullanılacaktır. Yapılacak çalışmanın yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğrencilerinin, dil becerilerini geliştirirken öğrenmelerinin daha kalıcı ve öğretim sürecinin interaktif olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Oluşturulacak hikâyelerin dijital ortamda olabilmesi sebebiyle daha fazla yabancı dil öğrencisinin bu materyallere erişiminin kolay olacağı kanaati taşınmaktadır. Ayrıca, yabancı dil öğrencilerinin derse ilgilerini artırarak okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinde faydalı olacağı, öğrenme öğretme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, teknoloji kullanımı, dijital hikâye, materyal.

Kaynaklar:

- Barrett, H. (2006). Researching and evaluating digital storytelling as a deep learning tool. In C. Crawford, et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2006* (pp. 647–654). Chesapeake, VA: AACE.
- Council of Europe, (2020). *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume*. Council of Europe Publishing.
- Doğan, B. (2012). Educational uses of digital storytelling in K-12: Research results of digital storytelling contest (DISTCO) 2012. In *Society for Information Technology and Teacher Education International Conference, 1*, 1353-1362.
- Figa, E. (2004). The virtualization of stories and storytelling. *Storytelling Magazine*, 16(2), 34-36.

- Gong, J. (2002). The employment of CALL in teaching second/foreign language speaking skills. *Faculty of Education, Australia*, 3(1).
- Hathorn, P. P. (2005). Using digital storytelling as a literacy tool for the inner city middle school youth. *The Charter Schools Resource Journal*, 1(1), 32-38.
- Hung, C. M., Hwang, G. J., & Huang, I. (2012). A project-based digital storytelling approach for improving students' learning motivation, problem-solving competence and learning achievement. *Educational Technology and Society*, 15(4), 368-379.
- Jakes, D. S. & Brennan, J. (2005). Capturing stories, capturing lives: An introduction to digital storytelling. Retrieved from http://www.jakesonline.org/dst_techforum.pdf. on the 06.12.2018.
- Jessica, C., & Yunus, M. M. (2018). Digital storytelling production as a learning tool in improving ESL learners' verbal proficiency. *Asian EFL Journal*, 20(5), 131-141.
- Kahraman, Ö. (2013). *Dijital hikâyecilik metoduyla hazırlanan öğretim materyallerinin öğrenme döngüsü giriş aşamasında kullanılmasının fizik dersi başarısı ve motivasyonu düzeyine etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Meadows, D. (2003). Digital storytelling: Research-based practice in new media. *Visual Communication*, 2(2), 189-193.
- Ming, T. S., Sim, L. Y., Mahmud, N., Kee, L. L., Zabidi, A. N. & Ismail, K. (2014). Enhancing 21st century learning skills via digital storytelling: Voices of Malaysian teachers and undergraduates. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 118(2014), 489-494. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.02.067.
- Morgan, H. (2014). Using digital story projects to help students improve in reading and writing. *Reading Improvement*, 51(1), 20-26.
- Ohler, J. (2008). *Digital storytelling in the classroom*. Thousand Oaks, Corwin Press.
- Robin, B. R. (2006). The Educational uses of digital storytelling. C. Crawford vd. (Ed.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*, 709-716. Chesapeake, VA: AACE.
- Özer, M. (2016). *Dijital hikâye anlatımının kelime öğrenme ve akılda tutmadaki rolü. Harran Üniversitesi'nde bir durum çalışması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çağ Üniversitesi.
- Trent, B. E. (2012). Digital storytelling: promoting literacy through technology. *KCTE Conference*.

Yang, Y. T. C., & Wu, W. C. I. (2012). Digital storytelling for enhancing student academic achievement, critical thinking, and learning motivation: A year-long experimental study. *Computers and Education*, 59(2), 339-352.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirim: Ömer Seyfettin'in "Mermer Tezgâh" Hikâyesi Örneği

İsmail AYDOĞDU¹, Gonca KIRBAŞ²

¹Sakarya Üniversitesi, TÖMER, iaydogdu@sakarya.edu.tr

²Bursa Uludağ Üniversitesi, TÖMER, goncakirbas@uludag.edu.tr

Özet

Yabancı dil öğretiminde metinler, içinde birçok dilsel girdiyi barındırdığı için temel ders materyali olarak kullanılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde amaca yönelik hazırlanan oluşturulmuş metinler kullanıldığı gibi dile ve kültüre ait birçok ögeyi içinde barındıran özgün metinler de kullanılmaktadır. Özgün metinler, Gilmore'un (2007) da belirttiği üzere doğal dil konuşurları tarafından ortaya çıkmış metinlerdir. Bu sebeple dilin doğal ortamında geçen dilsel yapılarını aktarmakta önemli bir rol üstlenmektedir. Durmuş'a (2013) göre özgün metinler, sadeleştirme, genişletme ve kolaylaştırma gibi metin değiştirim işlemleriyle yabancı dil öğretiminde ders materyali olarak kullanılabilir. Bu çalışmayla özgün metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirim işlemleri ile bir ders malzemesi hâline getirilmesi amaçlanmıştır.

Dil öğretiminde özellikle temel düzeyde özgün metinlerin değiştirilerek dil öğrenenlerin seviyesine uygun hâle getirilmesi metinlerin daha anlaşılır olması için yapılır. Özgün metinlerin karmaşık yapısı ve ileri seviyede dil kullanımı, dil öğrenme sürecini zorlaştırabilir. Bu nedenle, sadeleştirilmiş metinler, öğrencilerin dili daha iyi kavramasına ve aşamalı bir ilerleme kaydetmesine yardımcı olabilir. Bununla birlikte devrik ve uzun sözdizimleri, mecazlar ve edebî sanatlar temel düzeydekiler için zorlayıcı olabilir; ancak değiştirim işlemleriyle dil öğrenenlerin metinleri daha iyi anlamalarına, dil bilgisi yapılarını daha kolay öğrenmelerine yardımcı olabilir. Bu açıdan öncelikle edebî metin yazarları incelenmiştir. Bu kapsamda özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in öykülerinde metin değiştirim yapılarak dil öğretimine dâhil edebilme amacıyla pek çok çalışmanın yapıldığı gözlemlenmiştir (Kutlu, 2015; Gürler, 2017; Ay, 2020; Kökçü, 2020; Sevcihan, 2021; Yılmaz, 2021; Zorlu, 2022; Aksu, 2023). Bu çalışmada da Ömer Seyfettin'in öykülerinden birisi seçilerek yapılan çalışmalardaki öykü değiştirim serisine katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Bu kapsamda çalışma için Ömer Seyfettin'in "Mermer Tezgâh" adlı öyküsü seçilmiştir. Yazar, Türk hikâyeciliğine yeni bir soluk getirerek olay hikâyeciliğinin öncülerinden biri olmuştur. Öykülerinde,

okuyucunun ilgisinin metnin sonuna kadar devam etmesi ve okuyucuyu metnin sonuna kadar ulaşabilme arzusu ile götürebilmesi özellikleri de metin seçiminde etkili olmuştur. Bu kapsamda, Ömer Seyfettin'in Mermer Tezgâh adlı öyküsü metin değiştirim işlemleriyle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel düzeyine uygun bir ders materyali olarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda metin içerisinde D-AOÇM (2020) temel düzeye göre öyküdeki kelime, cümle ve dilsel yapılar metin değiştirim işlemleri ile seviyeye uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında seçilen hikâyenin temel düzeyde metin değiştirimi yapılması amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi benimsenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013), doküman analizini, araştırma hedeflerine yönelik bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesi olarak tanımlamaktadır. Bu minvalde çalışmadaki özgün metin, yapılan metin değiştirim işlemi ve bu işlem doğrultusunda temel düzeye uygun ortaya çıkan yeni metin, tek tabloda verilerek metin değiştirim işlemi açık bir şekilde sunulmaya çalışılmıştır.

Yapılan çalışma neticesinde Ömer Seyfettin'in Mermer Tezgâh adlı öyküsü üzerinde metin değiştirim işlemiyle gelecekte yapılacak diğer öykülerin değiştirimine de katkı sağlanmak istenmiştir. Bu kapsamda, bu alanda çalışan araştırmacılara Ömer Seyfettin'in çalışılmamış olan öykülerinin de sadeleştirilerek bir serinin hazırlanması adına katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel düzey için metin değiştirim işlemi yapılmıştır, aynı işlemin diğer seviyeler için de yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Metin Değiştirim, Temel Seviye, Özgün Metin, Ömer Seyfettin, Mermer Tezgah.

Kaynaklar:

Aksu, H. (2023). Uluslararası Öğrencilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi İçin B1 Düzeyinde Metin Uyarlama: 'Ömer Seyfettin-Gizli Mabet' Örneği. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Ay, R. (2020). Ömer Seyfettin'in Diyet Adlı Eserinin A1-A2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Kutlu, A. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kökçü, Ş. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirimine Ömer Seyfettin'in "Rüşvet" Hikâyesi Örneği. Dil ve Edebiyat Araştırmaları, 22, 213-246.

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. Language Teaching, 40(2), 97-118.

Gürler, S. (2017). Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Yabancılara Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesine Uyarlanması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Sevcihan, A. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan" Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.

Yılmaz, Y. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin'in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Zorlu, E. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Miras Ve Gizli Mabet Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.